

Uredništvo in upravnništvo:
Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“

izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

STRAŽA

Karoličina listu:

Celo leto 12 K
Pol leta 6 K
Četrta leta 3 K
Mesečno 1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6 redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 79.

Maribor, dne 12. julija 1912.

Letnik IV.

Slomšekova slavnost == ORLOV ==

v nedeljo, dne 11. avgusta 1912 v
št. Jurju ob južni železnici.

V s p o r e d:

1. Sprejem gostov na kolodvoru (prihod vlakov: iz Celja 9.55, iz Maribora 10);
2. ob pol 11. uri: pridiga in sv. maša (pridiguje organizator mladine velečastiti gospod dr. J. Hohnjec);
3. ob pol 12. uri: svečano zborovanje štajerskega Orla v dvoranji Katoliškega doma;
4. ob pol 1. uri: obed v določenih gostilnah;
5. po večernicah: nastop in telovadba štajerskih in kranjskih Orlov na travniku posestnika F. Gerzina;
6. ljudska veselica, govori, godba, petje in druge zabave.

V slučaju zelo slabega vremena se vrši slavnost dne
18. avgusta.

Vstopnina 30 vinarjev.

Štajerska „Podzveza Orlov.“

Denarni trg in zadružništvo

Maribor, 12. julija.

Pri večerajšnjem obnem zboru štajerskega pododbora Zadrugne zveze v Ljubljani je govoril dr. Krek o zgorajšnji zanimivi in aktualni temi. Kakor navadno, je bil tudi tokrat dr. Krekov govor poln globokih misli in je podal z neodtegljivo dialektiko položaj kakor je, njegove vzročne sile in njegove posledice. V naslednjem nekatere glavne misli:

Živimo v času, ko se skuša z vsemi silami industrializirati državo. Se ni dolgo tega, ko je imela Avstrija agrarni značaj. Zdaj se pa dela z vsemi močmi, da bi se to spremenilo. Ustanavljajo se nove

banke, že obstoječe zvišujejo svoj kapital za ogromne svote, povsod se govori že samo o desetoricah in stotinah milijonov. Vse te banke pa nalagajo svoje kapitale v industriji, ki nudi radi visoke konjunkturre in tesnih kartelov visoke dobičke. Zanimivo je, kako je naš notranji gospodarski položaj v ozki zvezi z zunanjo politiko. Združeni smo z Nemčijo in z Italijo. Nemčija rabi ves svoj denar za domačo industrijo, Italija pa sama nima nič. Tako pride, da mi radi naših političnih zaveznic ne dobimo nikakega denarja iz svetovnega trga. Naša industrija potrebuje pa radi živahnega razvoja veliko denarja. Ker ga ne dobi od zunaj, skuša združiti in vporabiti za svoje namene ves domači odvišen denar. Kakor že rečeno, industrija zelo veliko nese. Vsled tega pa plačuje denar zelo dobro. Posledica tega je, da iščejo banke denar, kjer ga le morejo najti in pod najugodnejšimi pogoji za vlagatelje. V solidnih bankah se plačuje 5% obresti, ali pa še višje. Nič čuda, če banke vlečejo in se jih tudi mali varčevalci vedno bolj poslužujejo. Povsod, tudi v bolj revnih deželah, se otvarjajo bančne podružnice, ki vsrkavajo vase denar kot goba vodo. V zasmeh vsemu zdravemu gospodarstvu se vporablja denar malih ljudi za industrijo, kmetu pa manjka denarja za najpotrebnejši kruh. Tako vidimo, kako škodljivo vpliva naše politično zavezništvo na naš narodno-gospodarski položaj. Naša zveza z Nemčijo je za nas skrajno slaba. Mi se ne družimo z sosedom, od katerega bi imeli kaj gospodarskih koristi, ampak nasprotno: od katerega imamo gospodarsko škodo. Če se bodo zadnja ponujanja posrečila in bo prišlo med Rusijo in Nemčijo do zblizanja, potem bi se znale razmere nekoliko zboljšati. Kot zavezniki bi stopili tudi mi Rusom in posredno tudi Franciji bližje in naši industriji bi bile zopet odprte svetovne blagajne francoskega denarnega trga.

Dokler se pa to ne zgodi, se moramo na druge načine varovati proti škodljivim vplivom bank! Zahtevati moramo, da se ustanavljjanje bank in pa bančnih podružnic prepove. Mi ne smemo dopustiti, da bi banke izsrkavale ves denar malih varčevalcev. Prvič bančno poslovanje ni tako sigurno, kakor so rajfajznovke, ker je špekulacijsko in riskantno. Pri banki daje gotovost samo rezervni fond in akcijski kapital, pri rajfajznovkah pa jamčijo vsi člani in z

vsem svojim premoženjem. Zato tudi pride pri bankah, če se špekulacije ne posrečijo, do velikih milijonskih izgub (slučaj Glavna posojilnica). Na drugi strani pa spravljajo banke s tem, da skupljajo v svojih blagajnah ves denar, v vedno večjo odvisnost. Zlasti če se zadruga naslonijo na banke, pridejo v veliko nevarnost. Moravska Zadrugna zveza je imela še pred leti nad 8.000.000 K odvišnega denarja, sedaj hočijo njeni funkcionarji okrog dunajskih bank kot berači, da bi dobili vsaj nekaj denarnih sredstev.

Zahtevati se mora tudi, da bo državna kontrola nad bankami strožja, kakor je bila do sedaj. Sicer hodijo državni uradniki k sejam raznih bank, toda store ne nič. Ravno tako mora država postaviti potem bankam znatno omejiti pravico sprejemati vloge. Le na ta način se da ubraniti zadružništvo pred bankami. Toda vse to je samo bolj trenutno in odgovarja bolj le točasnemu položaju. Mi pa moramo gledati v bodočnost in skrbeti, da v take krize sploh nikdar več ne pridemo.

Država je stala ob zibelki kmetijskega zadružništva. Ona mu je pomagala na noge, zato je njena dolžnost, da ga ne zapusti na pol pota. Država mora skrbeti, da bo miren razvoj zadružništva zasiguran. Ustanoviti se mora državni kreditni zavod za zadrugne zveze, ki bo vedno iz državnih sredstev lahko dal zadružništvu dovolj denarja na razpolago. In tak centralen kreditni zavod imajo na Pruskem, na Francoskem, v Belgiji in ga moramo dobiti tudi mi. Samo na ta način se da obvarovati propasti zadružništva, ki laborira sedaj že deloma na težkih razvojnih krizah. Napeti položaj na denarnem trgu iz lanskega leta sedaj sicer pojenjuje, ampak razmere, kakor so bile, lahko kmalu zopet nastanejo. Da pa pridemo v okoliš vsem nevarnostim, mora država ustanoviti državni kreditni zavod, ki bo dal zadrugam kredit v težkih časih. Nezdružne razmere, kakor so sedaj, da se vporablja denar malih varčevalcev za industrijske špekulacije, morajo prenehati. Veljati mora načelo: „Kmečki denar za kmeta.“

V smislu dr. Krekovih izvajanj je bila od obnove zboru na predlog dr. Hohnjeca sprejeta naslednja resolucija:

Skupščina štajerskega pododbora Z. Z. izjavlja:

PODLISTEK.

+ Dr. Karol Štrekelj.

Včeraj ob treh popoldne smo spremili na zadnji poti slovenskega učenjaka, ki je poleg Stanislava Skrabca bil najboljši poznavalec slovenskega jezika. Zakrila je gomila prezgodaj moža, ki je bil vseskozi vreden naslednik Vatroslava Oblaka na graški stolici. Sreča mu je bila toliko milejša nego njegovemu predniku, da je dosegel vsaj srednjo starost; umrl je na višku svojega delovanja v najlepši dobi in zapustil za seboj globoko, nedopolnjivo vrzel, tem težja je pa izguba, ki je zadela z njegovo smrtjo slovenski narod.

Rojen leta 1859. na Gorjanskem na Krasu, dovršil je gimnazijo v Gorici, modroslovje je študiral, in sicer slavistiko, v Graecu in na Dunaju pri Kreku in Miklošiču. Na Dunaju je bil nekaj časa domači učitelj v odličnih, visokih rodbinah, naposled se je rehabilitiral za slovanske jezike in je dobil leta 1890 službo urednika državnega zakonika. Po Oblakovi smrti leta 1896 je zasedel izvanredno stolico slavistike (s posebnim ozirom na slovenski jezik in slovensko slovstvo) v Graecu. Deset let pozneje je postal ad personam redni profesor.

Kot učenjak je deloval največ pri Slov. Arhivu, pri Ljubljanskem Zvonu in pri Časopisu Zgodovinskega društva.

Že l. 1887 je dunajska akademija objavila velenčeno njegovo disertacijo o domačem narečju na Krasu, ki je bilo jako ugodno ocenjeno po Courtenayu in Oblaku. Kmalu potem je obelodanil v Arhivu (letu IX) razpravo o slovenskih legendah o Sv. Alešu (Alexicissage).

V Ljubljanskem Zvonu je opisoval različne ruske in poljske pisatelje, poročeval o češki, lužiško-srbski in srbski literaturi; napisal je životopis Krilana Pagliaruzija in je z mladostnim ognjem ocenil Šumanovo slovstvo.

Pri „Časopisu“ je sodeloval kot nabiralec in etimolog štajerskih krajevnih imen.

Razven teh je priobčil mnoge podrobnosti o slovenski slovnici raztrešenih po različnih časopisih in časnikih; zlasti je se pa zavzemal za Levčev pravopis; članke, ki jih je bil spisal v njegovo obrambo, zbral je pred kratkim v posebno knjigo.

Njegov „standard work“ pa so „Slovenske narodne pesmi“, ki izhajajo pri Slovenski Matici. Po tem delu je zaslovel Štrekelj po vsem slovenskem svetu in z njim je zaslovela „Slovenska Matica“ in morda celo ves slovenski narod. Kajti s tako publikacijo se nima lahko ponašati kak narod po vsem svetu. V zahvalo za to velikansko delo še dolgo ni našel med svojimi rojaki pravega razuma za svoj trud.

Vendar pa velikan ni omagal, delal je do zadnjega trenutka in še letos, ko je že več nego leto dni bolehal je tvarino za prihodnji zvezek skoraj dogotovil. Pesmi je razdelil v pripovedke, zaljubljene, pripovedne, pobožne, stanovske in šalivo zabavljive. Delo je obtičalo sedaj pri stanovskih. Upati je, da bo našel vrednega nadaljevalca velikanskega svojega početja v svojem učencu dr. Glonarju. Zbolel je že pred 6 leti na obistih. Našel je pa zdravja v Karlovih varih. Takrat je se pa bolezen lotila jeter, in tu mu ni bilo več pomoči. Hiral je in hiral mesece in mesece in je voljno pretrpel grozne muke iz katerih ga je dne 7. julija ob 1/2. 12. zvečer rešila mirna smrt.

Kot učenjak bil je posebno vnet slovniciar. Kot tak prvotno učenec Miklošičev je kmalu krenil za Baudoinom in Brugmannom. Bil je mož čudovite vstrajnosti in neumornjive delavnosti in vestnosti in kot tak vzor vsem svojim učencem.

Tem je bil tudi kot učitelj očetovski vodja in jih je zlasti navajal na študij staroslovenske in protestantske dobe ter na poučevanje historične in primerjalne slovenske in slovanske slovnice in na uk ruskega jezika. Storil je tudi osebnega mnogo za slovenske dijake, zlasti kot odbornik graškega podpornega društva.

Osebnostno je bil mož konzervativnega značaja odtegoval se je vsaki šumni družbi in vsakemu odli-

kovanju išoč zadostilo vedno le v mirnem delovanju, zadosegel je vendarle veliko priznanja za svoj trud, ki ga je imel z znanstveno izvrstno urejenim izdavanjem „Slov. narodnih pesmi“, s tem, da je postal korespondujoč član peterburške in srbske akademije. Tudi nemški kolegi na graškem vsencilišču so ga jako čislali, kar je kazala obilna udeležba pri njegovem pogrebu. Ob jako neugodnem vremenu se je spustila njegova krsta v hladni grob, kar je bilo vzrok, da ni bilo nobenega nagrobnega govora, ki bi bil izrekel pokojniku zaslužno hvalo.

Edino slovensko dijaštvo si ni dalo vzeti, da mu je zapelo slovensko pesem ob odprtem grobu v zadnji pozdrav.

O velikem njegovem vgladu je pričalo tudi ogromno število vencev od vseh krajev slovenske domovine in zastopništva Slovenske Matice, družbe Sv. Mohorja in Zgodovinskega društva, ki so mu stazala zadnjo čast.

V Graecu, dne 11. julija 1912.

Dr. Arnejc.

Kozel „štok“.

(Napisal Januš Golec.)

(Konec.)

Štok zmagovalc se je mirno pasel; vstal je pa previdno Lukuš, napel petelina pri puški, pomeril in zaklical:

„Sedaj, ali pa nikoli ne!“

Kozel je zopet dvignil glavo pri teh besedah in pobulil v Lukuša.

„Pum! . . .!“ se je razleglo in v istem trenutku je ležal štok s prebito lobanjo v detelji.

Lukuš se je prav od srca oddahnil, ko je videl sovražnika v krvi, pustil ga je na kraju umora in odkorakal v vojaškem koraku proti domu.

Drugi dan opoldne se je vrnila Katra in naš Lukuš jej je koj skozi okno zaklical:

„Tamkaj v moji detelji imaš tistega marogastega kozla, glej, da si ga spraviš!“

Poslušna soseda je res šla za kozlom, ga je

1. Vlada je kot nadzorovalna oblast nad aktivnimi družbami sodgovorna za gospodarsko agitacijo, ki z njo banke izkušajo tudi kmečki denar skupljati za-se in izrabljati za špekulacijske namene.

2. Vlada, ki je z državnim vplivom pospeševala povstanek in razvoj poljedelskega združništva, je dolžna, da ne ostane pri tem na pol pota in da ne pusti združništva v najvažnejši reči — v kreditnem vprašanju — brez pomoči.

Zato zahtevamo:

a) Vlada mora strožje postopati pri koncesioniranju bank, zabraniti mora kvarno ustanavljanje bančnih podružnic, znatno jim mora omejiti pravico sprejemati vloge.

b) Ustanoviti se mora državni kreditni zavod za združne zveze, ki se mora zadostno financirati iz državnih sredstev.

Dan združništva.

Včeraj se je vršil v Mariboru občni zbor štajerskega pododbora Zadružne zveze v Ljubljani. Privabil je lepo in častno število najodličnejših mož iz vseh delov Spodnjega Štajerja. Razveseljivo je bilo videti, kako so možje-veljaki pazno sledili izvajanju govornikov in kako so bili res s srcem in dušo pri stvari.

Občni zbor je otvoril predsednik pododbora, g. dr. Hohnjec. Pozdravil je došle zborovalce, v prvi vrsti predsednika Zadružne zveze poslanca dr. Kreka. V svojem nagovoru se spominja tudi dveh umrlih vrlih združnih delavcev, častitega gospoda župnika Tombača in gospoda Terglavca iz Polzele. Ohranjen naj jima bo časten spomin.

Za dr. Hohnjecem pozdravi skupščino g. dr. Krek. Dr. Krek izvaša: Prihajam vam pozdrav iz predsedstva in vas zagotavljam, da gledam vseh 700 združ, ki so združene v Z. Z., z veseljem na napredek združništva na Štajerskem. Zahvala za lep razvoj štajerskega združništva gre v polni meri pododboru, ki si je znal s svojim premišljenim delom priboriti ugled in vpoštovanje pri vseh merodajnih krogih. Še celo poljedelsko ministrstvo občuje s pododborom kot samostojnim faktorjem. Štajerski pododbor je v polni meri izpolnil vse, kar je centrala pričakovala od pododborov. Hvala mu zato in naj ostane tako tudi v bodoče. Znanost se ne bo treba baviti več veliko s kreditno organizacijo, ker ta je že trdna in stoji dobro, tem več dela bo pa treba posvetiti živinorejskim, strojnim in kjer je mogoče mlekar-skim združbam.

Po dr. Krekovem nagovoru je podal nadrevizor gospod Vlahimir Pušenjak poročilo o delovanju pododbora Zadružne zveze v letu 1911.

Leto 1911 pomeni mejnik v razvoju našega združništva na Spodnjem Štajerskem. V tem letu se je na Spodnjem Štajerskem jasno pokazalo, katere organizacije so ustanovljene na pravi podlagi in imajo življenjsko moč v sebi in katere ne vzdrže — kriz, ker jim primanjkuje lastnih denarnih sredstev in so preobložene s tujim kreditom. Naše kreditne zadruge so sijajno prestale to poskušajo, ni jim bilo potrebno izterjevati posojil in iskati dragega denar-

delo dolgo iskala, ga slednjič tudi našla stegnjenega in cel roj muh se je dvignil z mrhovine, ko se je približala žrtvi.

Od jeze in žalosti je pobledela, stegnila roko in zaklicala:

„Dedec, švajdravi, bodeš že videl, kaj ti napravim!“

Še isto popoldne je šla v Marnberg in tožila Lukuša pri sodnji.

Pri nas na Remšniku je pa navada, da se sodnijske pozivnice delijo vsako nedeljo pri cerkvi. In tako sta jih dobila tudi Lukuš in Katra.

Krojača je malo pogrelo, ko mu je župan prečital, zakaj da mora k sodnji. Popraskal se je malo za ušesi in rekel:

„Nikdar se še nisem tožaril; eh, babi bodem plačal par litrov vina, pa bode dobro!“

In res, šel je po Katro pred cerkev in jo lepo nagovoril:

„Katra, kaj se boš jezila, pojdi, bova tistega kozla zapila!“

Katra je stopila na pete, udarila z nogo ob tla in zavpila vpričo vseh ljudi:

„S teboj nikdar ne, šleva ti, dolgouha in lažnjiva!“

Tako govorjenje, pa še iz ženskih ust, užalilo je tudi Lukuša, stopil je k baburi in zavpil:

„Baba, tiho bodi, če ne se tudi še s teboj kaj lahko tako zgođi, kakor s kozlom!“

„Kaj, ti bodeš mene“, mu je pretila Katra, „ti, ki si imel mojega kozla za vruga, ti švajdraveš, ti lažnjivi!“

Kakor blisk iz jasnega neba so zadele te besede Lukuša.

Glasi krohot od strani poslušalcev in pa očitanje:

„Kaj, naš kozla je šel, ne nad vruga? O ti lažnjivost ti, krojaška!“

To je pa bilo preveč za Lukuša. Stopil je h Katro, dvignil desnico in jo hotel kar česniti tja po čeljustih; toda Katra se je umaknila kakor njen ko-

ja pri bankah. Naše zadruge so še storile več; ker so mnoge posojilnice na Spodnjem Štajerskem, ki so včlanjene pri treh drugih zvezah, odpovedale v veliki meri posojila, so naše posojilnice vsem dobrim in zanesljivim prošnikom priskočile na pomoč in marsikaterega obvarovale velikih stroškov in sitnosti.

Leto 1911 pa pomeni mejnik v razvoju našega združništva tudi radi tega, ker se je v tem letu začelo ustanavljati v večji meri nederarne zadruge in so se iz vrst ljudstva samega porajale želje po ustanovitvi raznih nederarnih združ. Nada, da bomo s smotrenim združnim delom, zlasti s prirejanjem tečajev, okrožnih združnih shodov, predavanj itd., povzdignili smisel za združništvo, naš ni varala.

V letu 1911 so se vršile predpriprave za ustanovitev strojnih združ; tri take zadruge so se že ustanovile, nadaljnje ustanovitve slede. S tem, da skušamo združnim potom odpomoči vedno naraščajočemu pomanjkanju delavskih moči in pripomoremo kmetijstvu do tega, da uporablja razne tehnične iznajdbe, storimo mnogo za napredek kmetijstva.

Organizatorično delo.

Ker smo razpredli zelo gosto mrežo Rajfajzovk po celem Spodnjem Štajerskem, je zelo malo krajev, kjer bi bila potrebna ustanovitve denarnih združ. Delo za ustanovitev novih denarnih združ je radi tega precej ponehalo, ustanovili sta se leta 1911 le dve Rajfajzovki, dve sta pristopili k naši organizaciji, dve nederarne zadruge sta vsled razdružitve odpadli.

Leta 1911 šteje naša organizacija 105 združ, in sicer:

- 80 Rajfajzovk,
- 13 posojilnic mešanega ustroja,
- 5 kmetijskih združ,
- 2 stavbinski zadruge,
- 2 pašniški zadruge,
- 1 Osrednja zadruga za vnovčenje živine in pospeševanje živinoreje,
- 1 mlekarska zadruga,
- 1 strojna zadruga.

Nismo samo naprečevali po številu združ, — temveč, kar je treba posebej naglašati, po stalnem izpopolnjevanju njihovega notranjega poslovanja in po dosegi vedno večjih uspehov. Več kot podočede sledeče številke:

V celi organizaciji je bilo združenih leta 1911 nad 25.000 članov, zadruge so napravile nad 28½ milijona kron prometa. Stanje hranilnih vlog je znašalo nad 19.000.000 K, kar je sicer precej, če pomislimo, da je izmed 93 posojilnic 66 posojilnic komaj 3, oziroma še manj let starih. Če pa primerjamo stanje hranilnih vlog z hranilnimi vlogami, katere so kmetje vložili v druge denarne zavode, zlasti hranilnice, vidimo, da nas še čaka mnogo dela.

Čistega dobička so napravile naše zadruge že nad 80.000 K, rezervni fondi pa znašajo nad 507.000 K, kar je z ozirom na mlado organizacijo veliko. In zaupanje ljudstva do naših denarnih zavodov se izražalo v tem, da imamo ne le dovolj denarnih sredstev za posojiljemalce, temveč še razpolagamo z okroglo 2.300.000 K odvišnega denarja. Kdor pozna denarne razmere, ve, da je to dejstvo velevažnega pomena za našo organizacijo.

Tudi v letu 1911 se je, kakor v prejšnjih letih, skrbelo za odgojo, oziroma izpopolnjevanje združ-

zel, se postavila še krepkejša na pete, se podprla z levico v bok, z desnico si je pa popravila robec, ker jej je preveč silil v obraz.

Vendar naglica ni nikdar dobra, resnico tega polževega pregovora skusila je tudi Katra. V prehudji jezi je preveč potegnila robec in zdrknil jej je z glave.

Uboga Pištakla se je grozno prestrašila, pa je bilo že prepozno.

Ljudje so se takoj grozno smejali; kajti bila je Katra plešasta in čuda: njej niso izpadali lasje na temenu, kakor navadnim ljudem, ampak od tilnika pa do temena bila je čisto gologlava. Na vrh glave pa je imela le še šop las, ki so bili menda res nekako podobni kozjemu repu.

Pobrala je Katra hitro ruto, pa ljudje, posebno razposajeni fantje, so jo zbadali:

„Katra, kje pa si pustila lase? Zmotila si se, kozlu si jih posodila in on je vrnil tvojih las svoj rep!“

Katro so sicer grizle te opazke, pa kaj si je li hotela, pljunila je enkrat prav pošteno pred zasme-hovalce, se zavrtela na peti in nato odšla trdih korakov proti Kozjemu vrhu.

Lukuš je še nekoliko časa zabavljaj na Katro, pa tudi na njega so letele pikre in od tiste nedelje ni dobil od nobenega še požirka vina ne za svojo povest o zlodeju, pa je tudi nikomur več pravil ni.

Kako se je pa iztekla pravda med Lukušom in Katro radi kozlovega umora, ali kako bi že imenoval ta slučaj, pa nisem vprašal, o tem pa naj razmišljajo juristi.

Drvar.

Črtica z bohinjskih gora.

Spisal Fr. K. Steržaj.

Sneg se je tajal po gorah. In polzele so vodene solzice po skalovju, gromeli so plazovi po robih in naraščali so gorski potoki.

Gori na Pokluki pa je zavladovalo v gozdu novo življenje. Drobil je gorski ščinkovec in senice so

nih delavcev. V času od dne 8. do dne 15. januarja se je vršil združni tečaj v St. Lovrencu na Dravskem polju, katerega se je udeleževalo nad 50 mož in mladeničev iz celega Spodnjega Štajerja. V svrhu povzdige živinoreje sta se vršila dne 18. in dne 19. januarja zelo dobro obiskana živinorejska tečaja v Slovenjgradu in Rečica ob Savinji. V vseh socialnih tečajih se je predavalo o združništvu in pa o kmečkem vprašanju. Zelo obnesla se je institucija okrožnih združnih shodov. Vršili so se okrožni združni shodi v Križevcih dne 29. oktobra, v Vidmu dne 1. decembra, v Ponkvi ob južni železnici dne 14. decembra, v Veliki Nedelji dne 17. decembra, v Laporju dne 26. decembra. Dne 27. in 28. decembra se udeleževalo lepo število članov nadzorstva onih združ, pri katerih nadzorstvo ne posluje.

Razun teh tečajev in okrožnih združnih shodov se je vršilo še 17 predavanj o raznih združnih in agrarnih vprašanjih o priliki občnih zborov itd. V drugem tečaju se je predavalo v bogoslovju redno vsak teden dvakrat združništvo in knjigovodstvo Rajfajzovk. Predavanj so se udeleževali gospodje četrtletniki.

Revizije in delovanje pisarne.

Revidiralo se je 48 združ in večkrat pregledale zadruge, katere so ob priliki revizije izkazale večje nedostatke in se njim dala potrebna navodila. Naša želja, da se izvrše revizije pri združbah vsako leto, se ne bo mogla tako dolgo uresničiti, dokler ne dobimo več uradnikov na razpolago.

Pisarna je resila vse došle dopise ter je opozarjala potom okrožnic vse članice na važne gospodarske zadeve. Ker je leta 1911 vladalo vsled suše veliko pomanjkanje sena na Češkem in v drugih deželah, a pri nas je bilo precej sena na prodaj, je zveza stopila v stik z češkimi združnimi organizacijami ter pozvala svoje članice, naj poizvedo pri svojih članih, kedo in koliko sena ima na prodaj. Vspeh naše akcije je bil ta, da so takoj poskočile ceje sena in so dobili naši kmetje mnogo več za seno, kakor bi sicer dobili, če bi naša združna organizacija ne posegla vmes. Tudi pri akciji za makuro živine na Češkem, katero je priporočala kmetijska družba v Gradcu, je naš pododbor, kateremu je č. kr. namestništvo v Gradcu poverilo vsa dela za Sp. Štajersko, sodeloval in izvršil veliko dela. Ker se merodajni krogi v Gradcu prišli glede akcije do drugega prepričanja, so isto opustili.

Tudi leta 1911 je pisarna uredila mnogim drugim knjige in jim sestavila računске zaključke, katero delo vzame pisarni skoraj ves čas v prvem polletju.

Naše nadaljnje gospodarsko delo.

Organizacija denarnega združništva je skoraj popolnoma izvedena, začele so se ustanavljati razne nederarne zadruge. To delo se bo nadaljevalo i v prihodnje. Če želimo doseči razbremenitev kmečkih posestev in hočemo osvoboditi naše ljudstvo tujega vpliva, moramo stremiti za tem, da ustanovimo velik kreditni zavod, ki bo dajal le hipotekarna posojila, ker posojilnice mešanega ustroja ne morejo vsem prošnikom ustreči, posojilnice Rajfajzovke pa ne smejo podeljevati hipotekarnih posojil; posojilnice pa tudi ne morejo vsled tega, ker imajo visoko obrestovan denar na razpolago, po ceni podeljevati hipotekarnih posojil.

glasno crlikale povsod naokolu. Višje gori v nizkem ruševju pa se je oglašal ravno v jutro ruševcev in peval pesem, polno ognja in strasti. Skarjasti rep se mu je krivil in raztegoval in drsele so peroti po zmrzlem snegu. Njegov glas pa je vzbujal v sreih lovecem hrepenenje, da bi pograbil puško, podrhl tega strastnega pevca in si klobuk okrasili s škarjastim krivcem. Doli pa bi to ali ono dekle začudeno pogledalo lepo pero — in lice bi ji zardele, srce bi nemirno poskočilo in vžgala bi se kubezen do drznega loveca...

Ej, da! Teško se je vzdržati tedaj doma pod streho, — med tem ko poje po gorah divji petelin!!

Tako si je mislili tudi Brnjekov Bavant, ki je po zimski stanovan v mali bajti zunaj vasi, po letu pa dan za dnem preživel na Pokluki in drvaril. Bil je velike postave, širokopleč, črnega, zagorelega, napol divjega in obraslega obraza. Mračno in srčito so zrle oči izpod velikih obrvi. Kdor bi ga videl, bi mu prisodil kakih 35 let — v resnici pa mu je lezel že peti križ na rameni.

V fantovskih letih značn pretepač in razuzdadanec, pred katerim ni bila varna nobena ženska, poleg tega pa strasten divji lovec. Že parkrat je sedel v židovju, a strasti do lova mu tudi mrzla ječa ni mogla ohladiti. Seveda ga tudi za drvarju niso kaj radi vzeli zaradi tega, a ker je delavec primanjkovalo, jim je prišel prav.

V bajti gori na Pokluki je stanovan sam, kadar je drvaril. Tovariši so stanovali na Rudnem polju prav blizu lovske hiše.

Bavantu pa to ni škalo, zato jo je potegnul gori višje in samoval. Pri svojih zasebnih opravkih ni hotel imeti...

Rano zjutraj je vstajal, zadnji čas že pred dnevom. Ej, dobro je vedel, zakaj! Sedel je na drunu pred bajto, zavil v raztrgano sukunjo, pa poslušal naokolu, kje se oglašajo ruševci. Vsak glasek, ki se je čul iz gozdu, je slišal in prisluškoval, odkod prihaja.

Čaka nas v bodočnosti še važna naloga: boj proti razkosevanju kmečkih posestev, boj proti razkosevalcem, kateri izkoriščajo slabe denarne ali osebne razmere kmečkih posestnikov, pregovore iste, da prodajo svoja posestva in delajo pri tem ogromne dobiček. Temu delu obračajo zadrugarji v drugih deželah vso pozornost; ohranitev kmečkega stanu pa tudi nam veva, da jim sledimo.

V kratkem času obstoja pododbora se je mnogo doseglo. Vspehi, katere smo dosegli, nas ne smejo zadovoljiti, mi moramo stremeti naprej. Dosedanji vspehi posameznih zadrug pa morajo tudi poživiti zavest skupnosti, ker le v zvezi z drugimi zadrugami je bilo mogoče doseči krasne vspehe. Prehajati nas mora zavest, da je dolžnost vseh zadrug skupno delovati, da ne smemo pozabiti skupnih ciljev, ter moramo pospeševati vsa stremjenja zveze in njene pododbora. Trajni vspehi so nam le tedaj zagotovljeni, če ne bomo gojili separatističnih tendenc, temveč vsi složno težili za skupnimi cilji. Ne pozabimo na strogo uvaževanje priznanih zadrugnih načel, katerim se ima zadrugništvo zahvaliti za svoje velike vspehe!

Dr. Hohnjec se zahvali gospodu nadrevizorju za poročilo in odvarja debato. Razvila se je prava živahna debata, na katero se še povrnemo v prihodnji številki. Udeležili so se je: dr. Krek, dr. Hohnjec, Klenovšek, Pušenjak, dr. Korošec, Ozmeč, Brenčič, Rožkar, Munda. Dr. Krek je navajal zlasti napake, ki težijo nase za zadrugništvo kot pomanjkanje tujega denarja iz svetovnega trga, izrabljanje kmečkega denarja v špekulacije itd.

Po dr. Koroščevem predlogu se bo Zadrugna zveza obrnila na ministrstvo s prošnjo, da bi vlada nastavila za Spodnji Stajer mlekarškega učitelja. In prosilo se bo ob enem tudi za sadjarskega učitelja.

Med debato je padlo mnogo pikrih in ostrih besed na račun deželne odbora in deželnih potvalnih učiteljev, ki so mnogokrat naravnost nasproti kmečki samopomoči in iz formalnih ozirov ali pa radi trmoglavosti nasprotujejo delovanju Zadrugne zveze.

Pri volitvi odbora je bil enoglasno izvoljen stari odbor in sicer: dr. J. Hohnjec, predsednik; in odborniki: dr. Anton Korošec, dr. Karl Verstovšek, Ivan Gorišek, Josip Ozmeč, kanonik M. Matek, dr. Ivan Benkovič, dr. Anton Jerovšek, dr. Josip Leskovar.

Za tem je podal gospod Pušenjak še nekaj navodil za odpravo raznih nedostakov pri poslovanju zadrug.

Sledilo je predavanje dr. Kreka, ki ga prinašamo na uvodnem mestu.

Z zahvalo vsem zborovalcem in s pozivom na složno delo je dr. Hohnjec ob 11. uri zaključil lepo zborovanje.

Politični pregled.

Državni zbor.

Predsednik avstrijske zbornice, dr. Sylvester, se izraža sledeče o jesenskem delovanju državne zbornice:

Delegacije bodo sklicane v drugi polovici meseca septembra (dne 23. septembra). Njihova naloga bo, rešiti ordinarij za leto 1912.

Tokrat se snidejo delegacije v Budimpešti.

In ko je zapel gori na Avšah rdečerožnati pevec, kako ga je pri tem dvignilo, kako je poslušal, kako so mu žarele oči in kako so se mu dvigale prsi! —

Res, težko je tedaj, premagati se!

Bavant pa se je premagal. Prav dobro je vedel, da ni sam, ki poslušata do petje. Tam z Ruknega polja je jutro za jutrom prihajal gozdni čuvaj Poljšak, mož, zvest v službi, čuječ, držen in nevaren divjim lovcem. Tiho, skoro brezslušno, je čuval kri-vorepe pevce . . . Pa pride ura, in ko jo pričaka Poljšak —

Pesti so se navadno stisnile Bavantu ob misli na Poljšaka. Da, ta ima precej dolg račun že z njim. V jeseni je streljal že v tretje s kroglico za njim. — Prav čutil jo je, kako je brenčala mimo ušes zadnje jesen, ko je prihajal z Olševnikov, obložen z divjim kozlom.

Nič bi ne dejal, ko bi bil ustrelil kozla v njegovem okraju, vrag, naj bi streljal — tako pa — vrne mu!

Zob za zob!

Poleg tega je ta pro . . . Poljšak neprestano stikal okoli njegove bajte, da bi kaj izvohal. O, ko bi imel nos, kakor njegovo kuže, natančen in občutljiv, ga ne dobi. Ne, pa ne! Pač pa mu posveti sam, tako mu posveti, da se bo spominjal ves svoj živ dan. Že pride hip, že pride ura, ko bota obračunila — a tedaj, Poljšak, boj se, ne bo lahek ta obračun!

Bavant je sedel sam v koči. Ogenj na tleh je že pojemal. Tu in tam je švignil ognjeni jezik po ogrku, za hip razsvetlil kočo, pa zopet pojenjal. In vselej, kadar je zaplapolal, je razsvetlil resno obličje drvarja, ki je sedel ob strani, naslonjen na kolca in razmišljal. Pa niso bile prav prijetne misli, ki so se mu vrstile v glavi. Resni, skoro otožni izraz na obrazu je pričal o tem.

Državni zbor bo sklican v pričetku ali koncem meseca oktobra. Rešiti bo moral parlamentarnim potom celo vrsto predmetov, ki so jih sklenili že razni odseki. Za tem se bo bavila zbornica z državnim proračunom.

Gosposka zbornica.

Gosposka zbornica se je sestala dne 10. t. mes. popoldne ob 3. uri k zadnji predpočitniški seji, da odobri one zakonske predloge, ki jih je poslanska zbornica že sprejela. Posebnega pomena pa je bila današnja seja, ker se je v njej vršilo prvo branje petih zakonov, ki tvorijo skupaj reformo avstrijskega kazenskega zakonika in kazensko-pravnega postopanja.

Justični minister je v svojem govoru naglašal veliko važnost te reforme ter povdarjal, da je najskrajnejši čas, da se že zdavnaj zastarele določbe materialnega kazenskega prava, ki so v Avstriji v veljavi že nad 100 let, preuredi primerno modernim zahtevam, da bodo odgovarjale modernim socialnim in kulturnim razmeram. Reforma pa je mogoča le tedaj, če se podere staro in zgradi popolnoma novo poslopje. Najvažnejši zakon med vsemi je osnutek novega kazenskega zakonika za Avstrijo.

Politične počitnice.

Z zadnjo sejo gosposke zbornice, ki se je vršila dne 10. t. m., so se pričele politične parlamentarne počitnice v popolnem obsegu. Vse miruje, grška palača na Franc Josipovim ringu na Dunaju je zaprta, samo češko-nemška spravna pogajanja še dajo posla raznim politikom. Ministrom se vključujejo počitnicam ne obetajo posebne prijetnosti. Vesti od demisije tega ali drugega ministra nočejo potihniti in je tudi položaj celokupnega ministrstva tak, da bo povzročil marsikateremu politiku marsikatero neprijetno urico.

V ministrstvih se dela sedaj državni proračun za leto 1913. Razna ministrstva so že izročila svoj specialni budget finančnemu ministrstvu, kjer se bo črtalo in popravljalo na vse pretege, ker bi se sicer že sedaj izkazal stot milijonski deficit. Ker ni novih virov za dohodke, se bode moralo precej štediti, da se ohrani v državnem gospodarstvu ravnotežje. V pričetku jeseni se bo pa končno še ministrski svet bavil z državnim proračunom.

Oporoka ministra Brafu.

V torek dne 9. t. m. se je odprla oporoka umrlega ministra Brafu. Pokojnik je zapustil svojo veliko in dragoceno knjižnico drugi češki univerzi v Brnu. Dokler se pa ne ustanovi ta univerza, pa naj služi biblioteka češki juridični fakulteti v Pragi. In nadalje je določil, da naj se polovica njegove v Rostokah se nahajajoče vile po smrti njegove soproge vporabi za štipendijo za enega jurista na brnski češki univerzi.

Razdor v italijanski soc. demokraciji.

Na kongresu socialno-demokratske stranke v Reggio d' Emilia je bila sprejeta resolucija proti italijanski vojni akciji v Tripolitani. Na predlog 84letnega socialnega demokrata Lazzarija je bila sprejeta resolucija, ki pozdravlja ne le rdeče italijanske vojske, temveč prav tako tudi rdeče tripolitanske Arabce in Turke kot brate.

Za socialno-demokratsko stranko samo veva-žen predlog, ki je bil tudi sprejet, je bil ta, da se izključijo iz stranke dosedanji strankini voditelji Bisso-lati, Cabrini, Bonomi in Podrecca, češ, da so se izkazali nevredne, da bi še nadalje pripadali socialno-demokratski stranki.

Ej, drvar Bavant je imel že dokaj bridkih ur v svojem življenju. Včasih jih je pozabljal, izkušal ugonobiti, pa so le prišle v resnih trenutkih zopet s podvojeno silo nazaj. Mnogo, mnogo je že izkusil in veliko prestal. Veselega ni bilo, pač pa gorja, trpljenja in nadloge. Največkrat pa po svoji krivdi. Celih sedem let je predsedal v ječi zaradi nekega lovca, ki so ga našli ubitega v Krmi. Njega so dolžili, letam je bil tisti dan, lovil je — da ga je ubil, bi mu ne bili dokazali, ako bi ga ne bil izdal prijatelj. On sam je molčal takrat, ni povedal imena pomagagača — ta pa ga je izdal.

Sicer pa je zaslužil več, če se gre po pameti. Zob za zob pravijo! A on ga ni nameraval ustreliti. Meril je le približno, samo za strah — pa ga je ustrelil.

Nemirno se je drvar premaknil in podrezal v žrjavico, kakor bi si hotel pregnati težke misli. Potegnul je iz čutarice žganje, da bi se napil in vtopil te strašne misli — pa so se mu le z novo silo vračale. Vedno in vedno!

Zleknul je na mahovo posteljo, zakril ogenj in zatisnil oči, da bi pregnal te spomine, pa so le prihajali.

Nekaj časa si je s silo zatiskal oči, da bi zaspal in se je premetaval po ležišču semintja — pa ni mogel zaspati. Zakaj neki ne? Kaj je to?

Naenkrat je vstal naglo in razburjeno. Vrgel je odejo raz sebe in planil po koneu. — Saj je danes ravno deset let. — Moj Bog! Vzdihnil je globoko in se zgrabil za glavo.

Obletnica!

Zato! Zato torej ne more zaspati! Odtod torej ta čudni nemir v njegovi notranjosti, odtod ta čudni strah!

Obletnica onega groznega dne, ki mu je oči takrat tako živo pred očmi, kakor bi se to sedaj vršilo tako!

(Konec prih.)

Povod tej izključitvi je dejstvo, da so omenjeni voditelji čestitali kralju Emanuelu po znanem atentatu in da odobrujejo vojno akcijo v Tripolitani.

Ta sklep pomeni definitivni razpad socialno-demokratske stranke v dve sovražni struji.

Srbija.

Oblasti so zapečatile vse spise rajnega srbskega ministrskega predsednika Milovanoviča. Ministrski predsednik in zunanji minister bodeta vse papirje pregledala. Nekateri listi poročajo, da se nahaja med Milovanovičevimi papirji tajna pogodba Srbije z neko velevlastjo, ki jo hoče vlada najti. Mero-dajni krogi pa naglašajo, da gre pred vsem zato, da dobe papirje, ki tičejo krizo ob aneksiji Bosne in Hercegovine.

Ogrska.

Minister za zunanje stvari grof Berchtold je uradnim putem obvestil ogrskega ministrskega predsednika dr. Lukácsa, da je sv. stolica na podlagi sklepa kongregacije de propaganda fide privolila v ustanovitev nove grško-katoliške škofije iz szekelskega vikarijata (na Ogrskem) ter da je papež tozadevno izdal tudi posebno bulo, ki jo državni tajnik Merry del Val slovesno izroči avstro-ogrskemu poslaniku pri Vatikanu knezu Schönburgu. Bula bo objavljena v vatikanskem uradnem listu.

Francosko.

Predsednik Fallieres je podpisal načrt glede posojila pariškega mesta v znesku 200.000.000 frankov za gradbo cenih stanovanj.

Volilna reforma na Francoskem.

Francoska zbornica je sprejela proporčni volilni sistem. To je dejstvo dalekosežnega pomena, ne samo za deželo, ampak v mnogo višji meri za iternacionalno politiko. Novi volilni zakon ne pomenja samo spremembo starega, temveč konec dosedaj neomejene moči radikalcev. Po dozdaj veljavnem volilnem redu je bila radikalna moč nezmagljiva, s to spremembo se je pa začela trdnjava udajati. Radikalci se niso udali svoji usodi rade volje, temveč prisiljeni, ker so postajale posledice radikalnega sistema na Francoskem vedno neznosnejše in naravnost anarhistične. Francoski je že grozila splošna državna kriza, in le nov parlamentarni ustroj zamore prinesiti državi novih življenskih moči.

Boj za volilno preosnovo je bil skrajno huč. Radikalci so napeli vse svoje sile, da bi zabranili novo volilno reformo. Predlagali so nekaj mešan sistem, večinski in proporčni, toda zbornica je vse tozadevne predloge radikalcev odklonila in se je odločila za predlogo, ki določa, da je izvoljen tisti, kateri dobi volilni kvocijent, to je, kateri doseže tisto število glasov, katero se dobi, če se število oddanih glasov deli s številom poslancev, kolikor se jih mora izvoliti. Če voli n. pr. volilni okoliš 10 poslancev in se je oddalo 150.000 glasov, potem je volilni kvocijent 150.000 = 15.000, in kdor doseže to število, tisti je izvoljen. Vladna predloga vsebuje nadalje razdelitev dežele v velika volilna okrožja. Ta velika volilna okrožja so pa tudi radi tega važna, ker je s tem odpravljena stara ustava v departmajih in bo na njeno mesto stopila v veljavo nova upravna reforma. Kakor znamo, je francoska revolucija razbila stare province in na mesto teh je bila Francoska razdeljena v številne majhne upravne okoliše, tako zvane departmaje. Ta ustava se je pa že davno preživela, in že od pričetka, ko se je ustanovila ljudovlada, je stala upravna reforma na dnevnem redu vsake republikanske vlade. Francoski katoliki pozdravljajo novo volilno reformo.

Turčija.

K r i z a.

Vojni minister Mahmud Šefket je podal ostavko. Ministrski portfelj so ponudili generalu Nazim-paša, kateri ga je pa odločno odklonil. Ministrski svet ima trajne seje in govori se, da nameravajo ponuditi portfelj vojnega ministra generalu Izzet-paši, ki je zapovedujoči general v Jemenu. Če pa tudi ta general odkloni ponudbo, postane položaj celega ministrstva nevzdržljiv.

Najnovejše poročilo pa pravi, da ima maršal Osman-paša še največ upanja, da postane vojni minister.

P o l o ž a j v A l b a n i j i.

Položaj v Albaniji je za Turčijo zelo opasen. Razven komiteja zahtevajo kategorično odstop celokupnega ministrstva. Albanski mladoturški komite se je posvetoval o celem položaju. Kljub prepovedi se je udeležilo posvetovanja 7 častnikov. Če kabinet ne poda ostavke, pride do resnih dogodiljajev. Častniki zapuščajo armada in prihajajo v tabor ustaških Albancev. V Turčiji škriplje in poka na vseh koncih in krajih!

Raznoterosti.

Če. duhovščini se uljudno naznanja, da je sedaj zopet dobiti v tiskarni sv. Cirila več izvodov Pustetovega psalterija in sicer v dveh oblikah: Oblika 16, to je velikost 10 in 15 cm, 3 K 36 v. Manjša oblika v velikosti 8 in 11 cm pa stane v usnje vezana z zlato obrezo 2 K 70 v. Ta psalterij je izmed vseh gotovo najboljšo tiskan. Posebno večja oblika ima velike, močne črke.

Slomšekova slavnost v St. Juriju ob juž. žel. v nedeljo dne 11. avgusta obeta veličasten izid. Zanimanje je veliko. Od vseh strani se že oglašajo udeleženci. Saj je pa tudi ta slavnost edina večjih ve-

selic, katere se priredijo letošnje leto. Vspored je velik, veselica bo nudila marsikatero zabavo.

Pogreb profesorja dr. Strekelja. (Izviren dopis iz Gradca.) V sredo dne 10. t. m. ob 3. uri popoldne je bil v Gradcu pokopan znani slovenski jezikoslovec vseučiliški profesor dr. Karol Strekelj. Veličastni sprejeto je šel iz hiše žalosti na rabenberškem območju na pokopališče v St. Lenart. Vencev od žalostnih sorodnikov in prijateljev ter mnogih družtev je bilo toliko, da je pred mrtvaškim vozom moral voziti še poseben voz za vence. Razum sorodnikov in mnogoštevilnih graških prijateljev in znancev so pokojnega spremili na potu k začnjemu počitku zastopnik Mohorjeve družbe gospod dr. Rožič, kot zastopnik Slovenske Matice gospod Govekar, kot zastopnik Zgodovinskega društva v Mariboru gospod dr. Turner. Pogreba so se tudi udeležili rektor graškega vseučilišča in dekan filozofične fakultete s pedeli v ornatu ter mnogo vseučiliščnih profesorjev, in med njimi dr. Murko, dr. Cornu in dr. Meringer. Ker se na vseh srednjih šolah vršijo še zrelostni izpiti, pa smo izmed starejših učencev pokojnikovih videli edino gospoda dr. Arneja iz Maribora. Na grobu so pokojniku zapeli v zadnji pozdrav akademiki „Blagor mu!“ Govorov na grobu ni bilo, kar je pri pomenu pokojnika za slovensko vedo napravilo jako žalosten utis. Gost dež, ki se je v tem trenutku vlijal, bo za graške Slovence pač prišel izgovor. Ali ni bilo mogoče, spravljati misli, da bi prenesli dr. Strekeljeve ostanke v domovino in da bi tam zagreblili zasluznega moža malo slavnostneje!?

Mesto venca na grob profesorja dr. K. Strekelja je daroval gospod Stefan Rojnik v Gradcu 10 kron za salezijanski zavod „Marijanišče“ v Veržeju. Za plemnitelja se iskreno zahvaljuje predstojništvo „Marijanišča“ in želi posnemovalceve.

Iz šolske službe. Na dvorazrednici v Soboti ob Dravi je razpisano mesto nadučitelja. Sola je v I. plačilnem razredu. Prošnje do 20. julija. Pri Mali Nedelji je prosto mesto učitelja ali učiteljice, prošnje do 1. avgusta. Na petrazrednici pri Sv. Ani na Krembergu je razpisano mesto učitelja ali učiteljice. Prošnje do 18. julija. Slovenski učitelji, pobrigajte se za to mesto ob jezikovni meji!

Kam v nedeljo? Vsi v Hoče na Slomškovo slavnost podružnic Slovenske Straže Sv. Magdalena-Hoče!

Županom. Občine, v katerih je toča in neurje napravilo veliko škodo, naj takoj zahtevajo od okrajnih glavarstev cenitev škode. Pri navadni počasnosti uradnega šimeljna so se vršile cenitve škode dosedaj navadno še-le tedne in mesece po onem dnevu, ko je uničila toča kmetu njegove pridelke. Župani, potegujte se povsod za svoje občane!

Svari se! Govori se, da je v Dravi zastrupljenih mnogo rib z arzenikom. Po teh govoricah je voda izvrgla že veliko takih poginjenih rib. Ker bi bilo zavzivanje teh rib škodljivo in nevarno, se svari prebivalstvo pred zavzivanjem rib. Pozor! Tozadevne govorice so prišle do c. kr. okrajnega glavarstva. Če so resnične, še ni ugotovljeno, vendar je previdnost na mestu, da se ne zgodi kaka nesreča.

Dr. Ploj. Cesar je imenoval dvornega svetnika dr. Ploja, ki je imel do sedaj pri upravnem sodišču značaj in naslov senatnega predsednika, za pravega senatnega predsednika pri upravnem sodišču.

Orli, pozor! Načelniki vseh štajerskih odsekov, oziroma namesto načelnikov prvi vaditelji, se morajo zbrati v nedeljo (dne 28. t. m.) v Celju v telovadnici ob 8. uri zjutraj. Nalašč v ta namen pride iz Ljubljane brat Jeločnik, ki bo imel z načelniki vaje radi skupne telovadbe.

Orli iz Kranjske so se odzvali povabilu štajerskega pododbora in se bodo v lepem številu udeležili slavnosti v St. Juriju. Iz srca že sedaj pozdravljamo ta sklep in navdušenega sprejema naših bratov iz Kranjske ne bo manjkalo.

Kroje in vse druge dele orlovske uniforme naj se naroča pri gospodu Macuhu, krojaškem mojstru v Mariboru, ki postreže solidno in s primernimi cenami. Kdor hoče v St. Jurij v kroju, naj ga takoj naroči!

Ljubosumnost je med liberalci zelo razširjena. Če kak liberalen besednik kje zagreši kako bedastost, takoj prišvedra za njim njegov liberalni konkurent in iztakne še večjo. Dolgo časa je prinašal „Sl. Narod“ samo iz Celja razne neumne dopise, ki so se odlikovali po neinformiranosti in zatelebanosti, sedaj polni s sličnim, če ne slabšim blagom njegove predale še tudi neki dopisnik v Mariboru. Gotovo je bil kak liberalce v Mariboru ljubosumen na „slavo“, ki jo je vžival celjski „Narodov“ dopisnik, zato je šel med liberalne dopisnike. Zal mu je mogoče tudi bilo, da bi se njegove bedastosti pozabile, zato jih hoče s priobčevanjem v „Narodu“ odtegniti pozabljivosti. Vsaki ima pač svoj šport, liberalci večkrat v vezbanju lažnjivosti. Pa naj ima „Slovenski Narod“, kar zasluži. Ker smo dobrega srca, se nam samo usmilijo ubogi „Narodovi“ čitatelji. Kar se njim vse predloži, to zahteva že več kot nebeško potrpežljivost!

Dr. Limbar Beli. Kakor čujemo, odloži dr. Kukevec svoje dosedanje ime in je zaprosil, da bi se smel imenovati dr. Limbar Beli. Ob enem z imenom bo odložil med staro šaro tudi vse spomine na preteklost. Tudi Jurij Plevnik, odličen pristaša liberalne stranke, misli zapustiti nehvaležne liberalce, ko se bodo zopet zaprla za njim vrata celjskega okrožnega

sodišča in spremeniti ime. Vznevoljen je, ker so ga liberalci sedaj v nesreči zatajili in si bo pridjal ime: Pregarjana Nedolžnost. — Prosto po „Slov. Narodu.“

Pregarjanje katoličanov v Belfastu. V velikem industrijskem mestu Belfastu na Irskem že nekaj časa sem hudo preganjanje ondotne katoličane. Iz tovarni so spodili vse katoliške delavce. Tolpa 10.000 ljudi se je pripodila v katoliško predmestje, kjer je po vandalsko razsajala. Poškodovala je prodajalne katoličanov, pobila vse šipe na ondotni katoliški cerkvi, na župnišču, na šoli. Policija ni opravila nič. Katoliške delavce, ki so šli v soboto po svoj tedenski zaslužek v tovarne, je razdivjana tolpa napadla in hudo pretepla. Res, žalostni pojavi verske nestrpnosti!

Solstvo v Severni Ameriki ni tako razvito, kakor se dostikrat čuje. Tam je velik razloček med mesti in deželjo. Res je, da imajo skoraj povsod tudi po deželi šole, ki so nekaj tednov v letu prav dobro obiskane, drugače je pa komaj četrti del vseh otrok prištevati med redne obiskovalce. Največja napaka je pa v tem, da nimajo sposobnega učiteljstva, kajti pouk oskrbujejo 15- do 18letne deklice, ki so dovršile samo ljudsko šolo; njim je izročenih v šolsko vzgojo baje 12.000.000 otrok. Po ameriškanskih mestih je seveda drugače.

Iz rudečega tabora. Kongres laške socialno-demokratske stranke je z 12.300 glasovi sklenil izključiti iz stranke sodruge Bisolattija, Bonomija, Cabrinija in Podrecca.

„Slovenski Straži“ je darovala gospodična Tončička... prvi dvekranski novec. — Pristrčna hvala!

Naročniki! Somišljeniki!

Do danes še niso vsi tisti naročniki, ki dolgujejo naročnino, poravnali svoj dolg. Prosimo vse tiste, ki še niso obnovili naročnine, ali jo dolgujejo nazaj, da blagovolijo isto še ta teden poravnati, da upravnistvu ne bo treba dotičnim dopošiljanje lista ustaviti. — Somišljeniki, uporabite vsako priliko za nabiranje novih naročnikov za »Stražo!« Naslov: »Straža«, Maribor, Koroška cesta stev. 5.

Razredna loterija.

Nar.-gosp. odsek je izdelal pred nekaj časom poročilo o razredni loteriji. Poročilo pravi: Sedanja loterija je tako udomačena, da jo je težko odpraviti. Donášala je državi povprek 20.000.000 K na leto. A razredna loterija, katero predlaga vlada, pa je predraga. Razpečati bi se moralo na leto 400.000 srečk po 200 K. To znese 80.000.000 K. Dobitki bi znašali 70 odstotkov, to je 56.000.000 K, režija bi pa stala 4.000.000 K. Torej bi ostalo 20.000.000 K, ko bi se razpečala vse srečke. Ker pa je pri sedanji loteriji uslužbenih več oseb, bi te izgubile svoj zaslužek. Zato odsek predlaga, naj bi se sedanja loterija odpravila polagoma tekom desetih let. Odsek tudi ni zadovoljen, da bi največji dobitnik s premijo znašal 1.000.000 K. Višji dobitki naj se znižajo in pomnoži število manjših dobitkov. Vlada je hotela vso organizacijo razredne loterije izročiti bankam in menjalnicam. Odsek pa je sprejel resolucijo poslanca dr. Kreka, ki naroča vladi, da ne izroči razredne loterije bankam. Konečno je naročno-gospodarski odsek naročil vladi, naj proučuje vprašanje, ali bi ne kazalo vpeljati hranilnično loterijo. Vprašanje razredne loterije torej še ni zrelo.

Štajersko.

Mariborske novice.

Matura na gimnaziji. V sredo popoldne so napravili maturo: Kieser Karl (Nemec) z odliko, Al. Klavčič, Kovačič Janko in Kožuh Jožet. V četrtek so maturirali: Mirt Jožef in Muster Jožef z odliko, Majer Franc, Muhič Franc, Mravlag Walter in Mravljak Jožef, Novak Jožef in Novak Ivan. Danes predpoldne so napravili izpit: Robič Maks in Reidinger Karl (Nemec) z odliko, Ortan Ivan, Osojnik Janko in Predikaka Janez. Popoldne se matura nadaljuje in bo jutri končana.

Zrelostni izpiti na učiteljski. Matura se je začela v soboto dne 6. t. m. popoldne. Do danes je maturiralo (danes popoldne je že vračunjeno) 34 kandidatov in ena kandidatinja iz deželnega ženskega učiteljskega. Izmed teh so napravili maturo z polnim vspehom naslednji Slovenci: Krpač (Smartno pri Slovenjgradu), Belšak (Mala Nedelja), Cander (Zibika), Kerbler (Sv. Križ nad Mariborom), Visočnik (Reka na Pohorju), Goms (Maribor), Zemljč (Maribor), Mikl (Sv. Jurij ob Ščavnici), Muršec (Ptuj), Rakuša (Ormož), Zdolšek (Ponikva), Lavbič (Dramlje), Hofbauer (Hrastnik), gđc. Čuček (Sv. Rupert v Slov. gor.)

Odhodnica. Tukajšnja narodna društva prireče jutri, v soboto, dne 13. julija t. l. zvečer v Narodnem Domu odhodnico na čast g. Jos. Severju, ki je premeščen v Sevnicu. Prijatelji in znanci izbornega pevca se vabijo na prijazen udeležbo.

„Slovenska Straža“ ima v ponedeljek dne 15. t. ima svoj družinski večer pri gospodu Kirbišu v Viktringhlovi ulici.

Tamburaši svirajo jutri, v soboto, dne 13. t. m. zvečer na vrtu Narodnega Doma. Vstopnina prosta.

Naši mestni očetje so si radi regulacije glavne trga hudo v laseh. V sredo je bila običajna seja občinskega sveta, pri kateri je prišla na vrsto še tudi ta zadeva. Povzročila je zelo vročo kri. Zlasti med dr. Oroslom in inženirjem Friedričgerjem je prišlo do hudih spopadov. Drugače mirno dušno kimajoči občinski odborniki so se bili tako razvneli — dr. Orosel je ves razburjen metal akte ob mizo — da je župan predčasno zaključil sejo. Prihojnja seja se vrši danes. Vsaka reč se maščuje. Tako se maščuje tudi nad mariborskimi nemškimi nacionalci njihovo grdo sovraštvo napram Slovincem, ki jim ni dopustilo, da bi se bil zgradil dravski most pri Narodnem domu. Radi te nemške zagrizenosti bo še marsikoga glava bolela, najbolj seveda davkoplachevalce.

Celjske novice.

Cvetlični dan v Celju. Tukaj vzbuja posebno zanimanje poslednji dogodek: Neka gospodična je prodajala cvetlice v prid nemškemu društvu v Nemški hiši. Ker je tukaj zelo malo skupila, se ji je pridružil nek gospod, ki jo je nagovoril, naj gre pa pročajat na prostor, kjer bo dosegla večji promet. Dekle je gospodu verjelo ter mu sledilo. Kar opozori neznani gospod prodajalko cvetlic, da ima v zadržaj raztrgano krilo. Dekle, grozno zastrašeno, izroči spremljevalcu puščico z nad 60 K vsebine ter si gre za neka vrata pripenjat krilo. Ko pride nazaj na cesto, ni bilo o gospodu ne duha in ne sluha. Tudi policija ni mogla več dognati, kdo bi bil puščico ukradel. Nemece je radi tega govorečega dokaza „požrtvovalnosti“ v lastnem taboru zelo sram in nočejo o dogodku nič slišati. Prijatelji v nemškem taboru, le ne tako sramežljivo! Če je čitati kje o kakem pretepu med kmečkimi fanti, takoj govorite o „bindišarskih pobijalcih“, zakaj ne pišete sedaj o „nemških tatovih.“

Aškerc. Znani socialno-demokratski voditelj in pisatelj Ebin Kristan iz Ljubljane predava v soboto, dne 13. t. m. zvečer v celjski Citalnici o Aškercu. To bo zopet užitek za naše liberalce, ko bo udrihal Kristan po „črnem klerikalizmu“ in bo na Aškercu videl samo tisto, kar je najbolj obžalovanja vredno, njegovo strastno vnemo za brezversko svobodomiselstvo. Habeant sibi.

Ptujske novice.

Dravski most pri Ptujju popravljajo: ker se mora veliko popraviti, bo od ne 15. julija naprej vsak dan od 1. do 7. ure popoldne most popolnoma zaprt, kaj naj vpoštevajo vozniki in pešci; vozovi čez 1500 kilogramov sedaj sploh ne morejo čez naš most.

Kap je zadela trgovca gospoda Vouka; bolnika so spravili v Gradec.

Ptuj. Minuli teden se je poslovil iz Ptujja g. Franc Pollak, farmacevt v lekarni g. Molitorja. Gosp. Pollak je služboval nad 20 let v Ptujju in si je s svojo ljubeznjivostjo in postrežljivostjo pridobil zlasti srca okoličanov, ki ga bodo zelo težko pogrešali. Po rodu Čeh, je bil in ostal Slovan z dušo in telesom in Slovincem vseskoz naklonjen; bil je več let predsednik ptujske Citalnice, za katero je veliko storil in žrtvoval; da imamo danes na Ptujju tako krasno, povečano in moderno preurejeno dvorano, gre zasluga g. Pollaku. V prostih urah se je bavil g. Pollak posebno s starinoslovjem; ima krasno zbirko zlasti hajdinskih starin. Vrlemu domoljubu in ljubemu znancu kličemo: Bog vođi Vaša pota! Na zopetno svidenje! — Dravski leseni most popravljajo, pa je bil tudi že zadnji čas. Tramovje je bilo na mnogih mestih popolnoma preperelo, in le čuditi se je, da se že ni zgodila kaka nesreča. Dolge vrste voz čakajo vedno na prehod. — Dne 2. julija je med hudo nevihto udarila strela v gospodarsko poslopje posestnika Mlakarja v Slovenji vasi (župnija Hajdin) pri Ptujju. Zgorela je vsa avnokat spravljena krma. Škoda je velika.

Matura na deželni gimnaziji na Ptujju se vrši dne 12. in 13. t. m. pod predsedstvom deželnega g. načelnika Tumserja.

Št. Iljske novice.

Razburjen je bil naš dr. Hanzl, ker je zadnjič dopisnik „Slov. Gospodarja“ pri vabilu na občni zbor lepo prospevajoče slovenske posojilnice omenil, da se naš zavod lepo razcvita, „voršuskasa“ v Südmarkhofu pa slabo diha. Zakaj toliko razburjenja. Zdravniki pravijo, da taka reč škoduje Nemcem na zdravju.

Kaj bo s šulferajnsko šolo v Ceršaku? Tri domače otroke ima. Drugi pa so ali Dunajčani, ali pa otroci, ki jih spravljajo, kadar ni Mura visoka, čez cirberški broč iz vasi: Črniščine, Lihečka vas in Gersdorf, župnije Sv. Vid na Voglu. In radi teh naj bi bila šola znak, da jo domačini spoštujejo, kakor trobi šulferajn v svet!

Cesta Št. Ilj—Murhof. Občini Selnica in Ceršak se potegujeta za okrajno cesto, ki bi vezala Št. Ilj z Murhofom in bi se na ta način dosegla krajša zveza s Čmurekom.

Sadja bo pri nas srednje. Jabolk bo po nekod že precej, ranega sadja pa nič. Vinogradi kažejo lepo.

Uganka. Zakaj je dala Südmarka pred Südmarkhofom nasaditi grmovje?

30 let že neprenehoma županuje vrli župan in narodni bojevnik gospod Tone Hauc v Ceršaku. Ta vrli steber naše meje je vsa ta leta vodil občino tako vzorno, kakor menda malokateri župan. Občani

ga ljubijo in častijo kot svojega očeta. Vrlemu narodnemu veteranu kličejo: Se enkrat 30 let!

Naše delavce v tovarni v Ceršaku bi bilo treba organizirati. Brez organizacije so še ostali dose-daj zvesti narodu in veri. A če bo vedno tako, je pa vprašanje.

Ljutomerske novice.

Smrtna kosa. V torek, dne 9. t. m. smo v Ljutomeru pokopali uglednega, 67letnega kmetja Iv. Rajha iz Mote. Pokojnik je bil mnogoletni župan cvenški, ustanovnik in začetnik cvenske šole ter večletni načelnik krajnega šolskega sveta. Dokaz, da je bil priljubljen doma in daleč na okrog, je prinesla velika udeležba pri pogrebu. Pogreba se je udeležila tudi slovenska šolska mladina z učiteljstvom, g. okrajni glavar Fr. Bouvard pl. Chatelet, mnogo sorodnikov, znancev in prijateljev, zlasti mnogo tržanov. Spored je vodil vlč. g. M. Jurkovič, kn. škof. duh. svetovalec, dekan in župnik, v spremstvu treh čč. gg. kaplanov. V imenu sorodnikov se je zahvalil pogrebem in vzel slovo od pokojnika g. Mirko Rajh, železniški uradnik na Dunaju, v imenu šole pa g. Toma Pušenjak, nač. učitelj na Cvenu. Blagemu možu-poštenjaku bodi zemlja lahka! — V sredo, dne 10. t. m., smo položili materi zemlji v naročje gospe M. Tomanič, ki je tu umrla po dolgi, zelo mučni, 16letni bolezni v 76. letu svoje starosti, vdova po umrlem postajenačelniku v Hočah. Rajna je mati gospe Herzogove v Ljutomeru. Naj ji sveti večna luč!

Ormoške novice.

Ormož. Dekanijski odbor Mladeniških zvez ormoškega okraja je sklical za 7. julij, to je pretečno nedeljo, velik mladeniški shod k Sv. Tomažu pri Ormožu. Navdušenje za ta shod je bilo naravnost velikansko. Tudi priprave so se vršile neumorno naprej, a ravno v zadnjem momentu poseže c. kr. okr. glavarstvo vmes in prepove shod. Na Hrvaškem vlada Cuvajev režim in Ptuj je pač blizu meje! Navzlic temu, da se je takoj naznanilo na vse strani, da se shod ne vrši, se je zbralo pri Sv. Tomažu na stotine za dobro stvar navdušenih mladeničev. Zategadelj se je vršila pri poznem opravilu procesija z Najsvetejšim, katere so se naši fantje z hvalevredno dostojnostjo tudi udeležili. Lepo je bilo gledati našo nadebudno mladino, kako je ponosno korakala v procesiji, ter s to slovesnostjo nadomestila nameravano slavnost. Mladeniški shod zategadelj nikakor ne izostane, temveč se vrši pozneje, na kar se vse zveze uljudno opozarjajo. Želja, katera je toliko mladine združila pri Sv. Tomažu, je bila pač tudi, videti in slišati zopet svojega nađ vse priljubljenega organizatorja, velečastitega gospoda profesorja dr. Hohnječa, ki bo gotovo tudi prihodnjič radevolje prišel. Da se nam ne bo delalo ovir, se bo vse pravčasno oskrbelo ter se bo ta shod še gotovo vršil. Udeležba, kakor se pričakuje, bo nad vse sijajna!

Drugi kraji.

Konjice. Dne 14. t. m. priredi pri nas naš „turnverein“ s sodelovanjem Slovenjebistričanov običajni „Sonnenwendfeier“. Dirindaj se prične ob 8. uri zvečer. To bo zopet hajljanja in tulenja! Mi davkoplačevalci si odločno prepovedujemo, da bi se pozno v noč kalil nočni mir. Idite tje, kamor vas vleče srce, v blaženi rajh. Sodelovali bodo sami pristni Germani, kot so: Kupnik, Kowatschitsch, Werbnigg itd. Sedaj naj pa še kdo reče, da Konjice niso nemške!

Sv. Križ nad Mariborom. Radi velike Orlovske slavnosti pri St. Jurju ob južni železnici se za 4. avgusta nameravana Slomšekova slavnost obmejnih Slovencev pri Sv. Križu preloži na dan 28. avgusta.

St. Lovrenc nad Mariborom. Tudi šentlovenski Slovenci si moramo kmalu ustanoviti telovadno društvo. Sposobnih mladeničev in mož imamo dovolj! Za prostore nam tudi ni treba biti v skrbeh, ker nam jih bo radevolje prepustila šolska oblast v tukajšnji tržki šoli, v kateri ima tuči nemški Turnverein večkrat svoje vaje.

Brežice. Z razširjanjem „Narodnega Lista“ in „Stajerca“ obenem se zelo trudi nek človek, ki je veljal ob zadnji državnozbornski volitvi za glavnega agitatorja za dr. Kukovca. Celotako predržen je, da nadleguje naročnike „Slov. Gospodarja“, naj istega odpovedo in si naročijo „Nar. List“ ali „Stajerca“. V brežiški okolici je ta človek pri nekem kmetu pravil o „Stajercu“, da ni več nevaren slovensčini in da je spremenil svojo nemškutarsko smer. Prav je storila neka kmetica, ki je tega liberalno-nemškutarskega sitneža z burkljami napodila od hiše. Zopet dokaz, da so liberalci popolnoma prijadrali v tabor narodnih odpadnikov. Z nemškutarji lumpajo, s štajercijskimi se objemajo, z odpadniki se vežejo pri volitvah, agitirajo za njihovo glasilo in rogovilijo proti Slovencu-bratu, ki dela za procvit naroda. Tako daleč je zabredel na Spodnjem Štajerskem slovenski liberalci! Narodna izdajca je bil in ostane!

Zreče. Dne 26. junija okoli 2. ure se je silen dež razlil po skomerskih planinah. Vsled tega je narasla Dravinja tako, da je po nekod voda izstopala iz struge ter delala škodo po cestah, travnikih in njivah. Blatna reka je nosila plohe in drugo lesovino. Pohorsko neurje, kakor da bi obhajalo obletnico, se je zmotilo samo za en dan. Dne 27. junija 1898 je drla voda po istih prostorih. Pred tem pa dne 12. julija 1898. Posamezni gospodarji si po možnosti zavarujejo svet ob deroči vodi, pa ta bramba je nezadostna. Pri uravnavanju reke bi posestniki potrebovali podporo

strokovnjakov, kakoršne ima na razpolago oblastvo. In naši poslanci so v deželnem zboru v Gradcu zahtevali, naj bi se uravnavale reke tudi po Spodnjem Štajerskem, ne samo po nemškem delu naše dežele, a za odgovor so dobili, da še za spodnještajerske reke niso začeli niti s predpripravami. Potem pa naj kdo še reče, da naši zastopniki ne delajo prav, ako celo z orožjem neprijetne obstrukcije skrbijo za blagobit svojih volilcev. Naši izvoljenci namreč v deželnem zboru nočejo dovoliti novih davkov za izdatke, od katerih se za njihove volilce ne pričakuje nobeden dobiček.

Sv. Barbara v Halozah. Izobraževalno društvo nas je zopet zabavalo z dvema veselima igrama. Prav od srca smo se vsi smejali „Trem sestram“ in „Kmetu in fotografu“. Igralci in igralke so dobro pogodili svoje vloge. Videlo se je, da imajo veselje in da so se pridno vadili. Le tako naprej. Ostanite zvesti društvu, katero vas je izvežbalo, ne dajte se premotiti od nasprotnikov, kateri so preneumni in preleni, da bi sami kaj pametnega storili. Prišli so dragi gostje iz Zavrča (celi pevski zbor), iz Ptuja, iz Leskovca, iz St. Vida itd.

Kranjsko.

Porotna obravnava proti Kranjcu na Dunaju. Dne 10. t. m. se je začela porotna obravnava proti 29letnemu ključavničarju Ervinu Tavčarju, ki je doma iz St. Vida nad Ljubljano, ker je dne 15. marca t. l. v Mariahilfu umoril iz ljubosumnosti svojo 20letno ljubico Jeršabekovo. Obtoženec priznava, da je kriv, zagovarja pa se s tem, da sta nameravala izvršiti za ljubljena dvojca samoumor, da pa je, kjo je videl Jeršabekovo boriti se s smrtjo, upadel obtoženec pogum. Zdravniki so izjavili, da je obtoženec histeričen in podlega epil ptičnim napadom, radi česar je bil oproščen.

Baron Schwegel odložil mandat. Baron Schwegel je radi visoke starosti in oslabelega zdravja odložil mandat kranjskega veleposestva v kranjskem deželnem zboru. Klub ustavovernih veleposestnikov v kranjskem deželnem zboru je na njegovo mesto izvolil za predsednika kluba grofa Barbota, za namestnika grofa Margherija.

Narodno gospodarstvo.

Kmečke posojilnice na Gornjem Avstrijskem. Deželni odbor gornjeavstrijski je pred kratkim izdal poročilo o delovanju rajfajzenskih posojilnic v tej deželi v letu 1910. Vseh posojilnic je bilo 256, ki so pa lmele 28.946 članov. Deleži so znašali 638.393 K, izposojila 1.221.465 K, hranilne vloge pa 43.635.490 K. Tekom leta se je dovolilo 9.743.330 K, vrnilo pa K 7.136.069 posojil. Upravni stroški pri vseh posojilnicah so znašali 113.212 K, čisti dobiček 112.524 kron, zguba 31.229 K, rezervni zakladi 1.449.283 K, celotnega prometa so imele vse posojilnice 65.482.179 K. Posojilnice so imele naloženega denarja 14.569.385 K pri gornjeavstrijski zadružni osrednji blagajni, 3.924.264 K v vrednostnih papirjih in nekaj nad 1 milijon kron v hranilnicah in bankah. 11 posojilnic je dajalo obresti po 3%, jemale po 3%, 59 posojilnic je dajalo obresti 3½% in jemale 4%, 77 posojilnic po 3%, oziroma po 4%, 23 posojilnic po 3%, oziroma 4½%, 48 posojilnic po 4%, oziroma po 4½%. Po 5% je bila obrestna mera od posojil samo pri 5 posojilnicah, pri vseh drugih je bila nižja. Iz tega je razvidno, da nučijo gornjeavstrijske rajfajzovke svojim članom kredit po zelo ugodnih pogojih.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Zatecu, ki je merodajen za prodajo hmelja v Avstriji, so cene tudi ta teden padale. Lastniki hmelja so v očigled dobroobetajoči letošnji letini pripravljene, dati blago ceneje iz rok. Dne 6. julija se je češko-zatečki hmelj ponujal celo za 280 K 50 kg; nekaj se ga je še prodalo za 300 do 320 K. — Tujega hmelja pa se je pretečeni teden precej prodalo; a cene so tudi precej padle. — Rastlina se na Češkem, posebno pa okrog Zateca, imenitno razvija. Vreme je hmelju vedno ugodno; menjajoča se toplota in mokrota vplivata, da velika večina nasadov izborno raste in obeta bogato letino. Hmeljevih škodljivcev je le malo opaziti. Splošna slika hmelja na Češkem je ta-le: ena četrtnina nasadov kaže zelo slabo, ena četrtnina srednje lepo in dve četrtnini pa izborno. Iz tega sledi, da bo letina dobra, če tudi ne najboljša. Iz S a v i n j s k e d o l i n e se nam poroča, da se je prvotno pričakovalo boljše letino, ko se sedaj obeta. Rastlina je sicer zdrava in se opaža le malo škodljivcev, a v rasti je zelo zaostala radi nestalnega vremena. Po nekod rastlina še niti ne bo dosegla višine drogrov. Pričakuje se k večjemu srednje dobra letina.

Usoda izseljencev.

V Kuritybi v Braziliji izhajajoči nemški časopis „Beobachter“ pripoveduje, kako se godi avstrijskim izseljencem na parnikih. List piše: „Dne 28. maja se je izkrcalo v Rio 1600 avstrijskih izseljencev, ki so namenjeni za južne pokrajine, en del od njih pa gre v Parano. Med novimi došleci je bilo 40 otrok bolnih, ki so bili v najhujšem stanju. Oboleli so največ vsled brezobzirnega ravnanja na ladiji in vsled preslabe hrane. Pripeljali so se z onim zloglasnim parnikom „Zofija Hohenberg“ družbe Avstro-Amerikana, čez katerega so se izseljenci že šestokrat pritoževali pri nas.

Avstrijska vlada bo izdelala izseljeniški zakon, da bodo izseljenci tudi v inozemstvu dobivali vladno zaščito. To je vse prav lepo. Ali pred vsem bi morala vlada varovati izseljence pred izkoriščanjem in nečloveškim ravnanjem na parnikih in v lukah; tukaj bi morala biti najprej stroga in izdatna kontrola.

Z ženami in otroci se ravna na tem parniku najsurejše, trpe vsled skrajno nedostatne prehranitve in zbole, ker na parniku ne poznajo nobenih higijeničnih predpisov. Morča bo trgovinsko ministstvo tako prijazno in se bo nekoliko pobrigalo za te razmere, saj dobiva Avstro-Amerikana vsako leto 2.000.000 K subvencije. Tako visoka subvencija pač daje ministru toliko pravice, da zahtevo od družbe, naj ravno z izseljenci človeško.

Nekaj nemških družin iz Slezvik-Holsteinske je zapustilo na povabilo južno-amerikanske republike Uruguay svojo domovino. Kako se je godilo tem ljudem, o tem poroča „La Plata-Zeitung“: „Vlada v Uruguayju je na zahtevo industrijskega ministra dr. Aceveda angazirala šest kmečkih družin iz Slezvik-Holsteinske. Znano je, da je v Uruguayju poljedelstvo zelo malo razvito, da se tudi izseljenci ogibajo te države in da je nameščenje teh družin na enem izmed vzornih vlačnih posestev eden izmed obilih vladnih načrtov, povzdigniti republiko gospodarstvo. Družine so dospеле v februarju. Vlada je vedela že pet mesecev prej o njihovem prihodu, a ni poskrbela za družine niti stanovanj niti dela. Začasno so jih nastanili v silno prirostem „Hotel de Immigrantes“, kjer je bilo vse živo različnih živalic. S bolj kot nesnaga je morila izseljence brezdelnost. Ko so bile te družine že nekaj časa v tem hotelu, se je vlada domislila, da jih mora odposlati na agronomično postajo v Paysandu. Brzobjavno so torej sporočili na postajo, naj pripravijo stanovanja za družine izseljencev. Pet družin se je res odpravilo na pot, kjer so dobile 1300 hektarjev zemlje in kot stanovanje pa barako iz pločevine, ki je bila s štirimi, tudi pločevinastimi stenami predeljena v pet prostorov brez oken, brez poda. Ubogi izseljenci so se nastanili v teh-le prostorih, ker so upali, da jim preskrbi vlada v najkrajšem času bolj človeška stanovanja. Kadar je pa pripekalo solnce, se je razgrela pločevina tako, da so ubogi ljudje pocepali po tleh, če je pihal pampero, se je vladal v baraki ledeni mraz, če je deževalo, so bila tla vsa razmočena in v baraki je bila pravcata povodenj. Zbolele niso le žene in otroci, temveč tudi možje. Otroci so podivjali, ker so bili brez pouka in ker niso imeli nobenega pravega domovanja. In družine so res dobile dogovorjeno mezdo, ali vsa živila, vsi predmeti, sploh vse je bilo dvakrat, trikrat dražje, kakor v domovini. Da bi sami pridelovali zelenjavo, ali da bi si nabavili živino, je bilo popolnoma izključeno, ker je vladal na tem vladnem „vzornem“ posestvu skrajni nered. Odrasla dekleta izseljencev so bila izpostavljena največjim nevarnostim. Stariši so jim morali slednjič poiskati službe pri nemških družinah v Argentini. A vlada se ne gane, da bi olajšala tem družinam bedno stanje.“

Vsak, ki mu obetajo agentje zlate gradove v Ameriki, naj si dobro premisli, predno gre prostovoljno v take nezaslišne razmere.

Vojska.

Italijanski begunci.

Ob italijansko-avstrijski meji so pravkar velike vaje italijanske artilerije. To priliko je porabilo večje število italijanskih vojakov, da so pobegnili na avstrijska tla. Med njimi je bilo tudi nekaj bersaglierjev, ki so ušli na avstrijska tla z vsem orožjem, tudi s puškami. Na avstrijskih tleh so jih razorožili in prepeljali v Inomost, kjer so jih nato spustili na svobodo. Italijanski vojniki vzbujajo v Inomostu veliko pozornost, ker hodijo po mestu v svojih laških uniformah.

Enver bej za nadaljevanje vojske.

„Lokal-Anzeiger“ poroča iz Carigrada: Enver bej je zbral svoje častnike, ki so morali prisesti, da nadaljujejo vojsko z Italijo, če tudi sklene turška vlada z Italijo mir.

Kako se varujemo pred strelo?

Neki znamenit francoski meteorolog je izrekel pred kratkim besede: „Legion je število človeških žrtov, katere zahteva vsako leto strela!“ Učenjak podaja nato nekaj strokovnih navodil, kako se je varovati pred strelo, kar je aktualno posebno sedaj v poletju, ko prinese vsak dan nočna poročila o neurjih. Največ varnosti pred strelo nudi veliko mesto. Čem bolj so hiše raztresene, tem večja je nevarnost. V obče se lahko reče, da je človek pred strelo tem bolj varen, čim večji je kraj, v katerem biva. Toda tudi tukaj se ogibaj za časa neurja ognjišča, pači, telefonskega aparata, vodovoda in plinovitih cevi. Zelo nevarno je biti v bližini hiše, pri kateri se nahaja tekoča ali stoječa voda ali gnojnica. Ravno tako ni ravno treba, da si neposredno zadet od nje, ampak varno je stati pod kapjo. Kajti da te ubije strela, pak začostuje takozvani „odboj“ od zemlje, ki vrže človeka na tla, če je bil v bližini zadet kak predmet.

Kako nevarno je iskati pred nevihto zavetja pod drevjem, je splošno znano. Skušnja uči, da sta hrast in brest najbolj nevarna, nekaj manj vrba, topol in bukev, posebno poslednje drevo ima zelo malo oljnatih snovi v sebi. Pred vsem se je najbolj ogibati dreves, ki stojijo na samem, med tem, ko si v gozdu precej varen, če si namreč ne poiščeš krajev, na katerih je to ali ono drevo mnogo višje, kakor druga okoli stoječa.

Če ni hiše v bližini, je razsežno in gosto grmovje ali drvarnica razmeroma še najbolj varno zavetje, če ni pod isto noženo živino, ali mnogo ljudi. Okrog živih bitij se zbira mnogo elektrike, katera privlačno vpliva na blisk. Če zasači na polju nevihta večjo družbo ljudi, je nujno priporočati, da grejo daleč narazen; ob posebno hudem vremenu se svetuje, da se vležeš na tla. Tako si popolnoma varen.

Iz vozov izpreži na prostem polju vso vpreženo živino, istotako ob cestah. Pod nobenim pogojem ne išči zavetja v bližini živine, tudi pod voz ne hodi. Ogibaj se krajev, v katere je že enkrat udarilo, kajti tukaj je nevarnost največja.

Na ta način se zamore človek do neke gotovo varnosti varovati pred nevarnostjo strele.

Zrakoplovstvo.

V zrakoplovu z novoporočenko preko kanala. Znani avijatik Graham White je napravil v zrakoplovu s svojo novoporočeno ženo polet čez kanal, ki loči Francijo od Anglije. Polet je krasno vspel. Pri mestu Bucu na Francoskem se je dvignil v zrak in je stopil pri Doverju na Angleškem na zemljo.

Zrtev zrakoplovstva. Iz Pariza poročajo: V soboto je s erodroma v Villa Coubley padel poročnik grof de Briij s svojim monoplanom iz višine kakih 1000 metrov ter se pri tem padcu smrtono varno pobil.

V zrakoplovu čez Alpe. V soboto dne 6. julija je letalec Maks Mautner preletel z zrakoplovom „Tiro“ Alpe med Inomostom in izelsko dolino. Dvignil se je 5000 metrov visoko. Na zemljo je prišel v višini 2000 metrov.

Zrtev aviatike. Iz Monamelona poročajo: Monoplan aviatika Bedela se je zapletel v brzozjavne žice, se prevrnil ter padel na tla. Bedel je bil takoj mrtev.

Književnost in umetnost.

„Slovenski učitelj.“ Štev. 5. Letnik XIII. — Vsebina: Krenimo na nova pota? Janko Polak. — Sviloprejka. R-a. — Popolni kes. A-A. — Razredni učitelj. Iv. Š. — Nadzorstvo. B-ški. — Katehetski vestnik: Katehetsko gibanje. Katehetske beležke. Zgledi. — Učiteljski vestnik: Učiteljske vesti. Naša zborovanja. — Raznosterosti. — Vzgoja. — Slovstvo in glasba.

MOJA STARA

izkušnja je in ostane, da za odstranitev poletnih peg, kakor tudi za dosego in ohranitev nežne, mehke kože in belega polta ni boljšega mila, kakor je svetovno znano Steckenpferd-milo, znamko Steckenpferd, od Bergmann & Co., Tetschen ob Labi. Komad stane 80 vin., dobi se v lekarnah, v drožerijah, v parfumu, in sličnih trgovinah. Tudi se je zelo dobro obnesla Bergmanns Liliencreme „Manera“ za ohranitev nežnih, belih rok gospa; v tubah po 70 vin. se povsod dobi. 67

Razgled po svetu.

Roparjeva pištola prodana za 40.000 K. Dick Turpin je bil slaven ropar. Odlikoval se je v vseh strokah svoje obrti. Obsojen je bil na smrt in so ga leta 1739. v Novem Yorku usmrtili. Zdaj je kupil nek bogat Amerikanec pištolo, ki je bila nekdanj last roparjeva, za 40.000 K.

Vesel političen shod. „Narodne Noviny“ poročajo: Ogrski poslanci I. Bake, K. Huszar in Elemer Preszby so sklicali v gozd pri Velikem Köröšu političen shod, pri katerem so napravili pojedino za 2000 oseb. V 28 velikih kotlih so skuhali golaš iz 450 kg mesa. Po golažu so spili navdušeni volilei 19 hektolitrov vina in 36 sodčkov piva.

Policija in kinematograf. Dunajsko policijsko ravnatelstvo hoče dati kinematografom slike zločincev, ki jih zasledujejo, da jih kažejo občinstvu.

Zeno vrgel skozi okno. Iz Budimpešte poročajo: V noči na nedeljo je padla neka ženska iz tretjega nadstropja na cesto ter se težko poškodovala. Ko so jo zaslislali, je izpovedala, da se je sprla s svojim možem, profesorjem za godbo, Jožefom Bartna-Häckeljem, ki jo je nato vrgel skozi okno. Moža so zaprli.

Visoka starost. V vasi Cruci na Rumunskem je umrl nagle smrti 120 let stari poljski delavec Cójcaru.

Millijonske defraudacije. V deželni hranilnici v Hjormingu na Jitlandskem so zasledili defraudacije v znesku poldruga milijona kron. 78letni ravnatelj hranilnice, Christensen, se je pred enim tednom usmrtil. Nato je hranilnični nadzornik revidiral blagajno ter na ta način odkril sleparijo. Christensen, ki

je vodil hranilnico od leta 1870, je sleparil že več let. Akcijski kapital je popolnoma izgubljen. Oškodovanih je mnogo revnih kmetov.

Zapuščina Ivana Ortha. Zapuščina bivšega avstrijskega nadvojvode Ivana Salvatorja, poznejšega Ivana Ortha, bo prodana na javni dražbi. V zapuščino spada pet gradov v okolici Gmunden, velika biblioteka in mnogo starinskih mobilij. Cesar je že dal svoje dovoljenje za dražbo, toda pod pogojem, da se ista ne vrši v Avstriji. Dražba se bo vršila v Berlinu.

Velika vročina. Iz New-Yorka poročajo: Tu vlada največja vročina, kar jo od 30 let sem pomnil. V New-Yorku je vsled vročine umrlo 6, v Filadelfiji 14, v Bostonu 3 osebe.

Vročina v Severni Ameriki. Vročina v Severni Ameriki narašča od dne do dne. Vsled neznosne vročine je že zadela kap veliko ljudi. Na tisoče jih prenočuje na prostem.

Nemški parnik potopil. Ko je zapustil nemški parnik Cordoba severno luko v Buenos Aires-u, je trčil skupaj s parnikom Villanom. Pri tem se je tako poškodoval, da se je že v nekaj minutah potopil. O usodi pasažirjev in mornarjev so razširjene nasprotujoče se vesti.

Jetika in stanovanje. V nedeljo je bilo na Dunaju drugo zborovanje avstrijskih zdravnikov, na katerem so se izključno bavili z obrambnimi sredstvi v boju zoper jetiko. Kako vplivajo slabe stanovanjske razmere na razvoj jetike, je v daljšem govoru razjasnil docent dr. Weleminsky iz Prage. S številkami je dokazal, da pospešujejo razširjenje jetike slabe življenjske razmere in neposredno nalezljivost, dedljivost ne pride toliko v poštev. Pri vseh kulturnih narodih nalezijo otroci najprej jetiko, ker stanujejo v pretesnem stiku z odraslimi, ki so jetični. Bacili, ki povzročujejo jetiko, ostanejo včasih v telesu dolgo časa brez vsake škode. Ali če izgubi telo odporno silo vsled slabih življenjskih razmer, vsled nezadostne hrane, slabega zraka, premalo gibanja, slabega stanovanja, tedaj ožive bacili v telesu in prične svoje razdirajoče delo. Boj proti jetiki mora torej dvoje zasledovati: zaščititi, da ne nalezijo otroci bolezni in mladilo telo okrepiti tako, da ima dovolj odporne sile proti bacilom. K sreči je jetika otrok manj nalezljiva, kakor jetika odraslih. In pred vsem je treba odrasle bolnike spraviti iz bližine njihovih otrok. Seveda je pri tem največja zapreka denarno vprašanje. Na Avstrijskem bi morali na ta način najmanj 200.000 ljudi spraviti v zavode. Zato pa moramo gledati, da zabranjemo kolikor le mogoče nalezljivosti v bolnikovem stanovanju. Primeren pouk bi v tem oziru že mnogo koristil. Po kmetih imajo na primer grdo navado, da rabijo za spalnico najmanjši prostor, zato je na kmetih tako velika umrljivost za jetiko, ker majhne spalnice pospešujejo nalezljivost. V mestih je jetika naravnost v zvezi z stanovanjskim vprašanjem. To nam jasno kaže statistika več kakor 40 odstotkov vseh, ki so umrli za jetiko, je stanovalo v stanovanjih z eno sobo, v kateri je povprečno prebivalo po pet oseb in 16 odstotkov od teh je celo spalo z otroci v eni postelji. Na vsak način mora imeti jetičnik lastno spalnico. Dr. Weleminsky je dokazal s številkami, da jetika narašča v enakem razmerju, kakor narašča stanovanjska beda. Na Dunaju umrje v prvem okraju za jetiko 1.16 na tisoč, v delavskih okrajih jih pa umrje na 1000 prebivalcev 3.5 za jetiko.

Caruzo v zboru. Kakor poročajo new-yorški listi, je napravil Caruzo pred zaključkom operne sezije dobro šalo. Ensemble new-yorške Metropolitan Opera House je priredil po končani seziji v New-Yorku predstavo v Filadelfiji. Igrala se je Puccinijeva „Bohemia“, v kateri je pel tenorist Ric. Martin glavno ulogo Rudolfa. Caruzo oni večer ni imel kaj delati, ker je bil pa ravno v Filadelfiji, je šel v gledališče ter za kulisami poslušal „Bohemio.“ Pred začetkom drugega dejanja je pa kar naenkrat izginil. Zagrinjalo se je dvignilo in na odru so predstavljali drugo dejanje „Boheme“, ki se vrši v kavarni „Monus.“ Naenkrat je nastalo na odru veselo in živahno vrvenje. Vzrok temu je bil debeli natakar, pravi tip italijanskega Ganymeda. Natakar je bil sedaj tu sedaj tam, se šalil s koristkami in bil z eno bes do grandijozen. In ko je začel v zboru peti, tedaj se je njegov glas odlikoval med vsemi. Ta natakar je bil Caruzo, ki je najbrže hotel svojemu tovarišu tenoristu napraviti malo konkurenco. Seveda ne smemo to takoj verjeti, ker Caruzo pač ne zapoje niti enega tona zastoj.

Vlomilec ustrelil policista. Iz Brna poročajo: V nedeljo po noči je policist Ferdinand Doušek prijel nekoga vlomilca. Aretiranec se je iztrgal policistu ter ga ustrelil. Zločinca je pobegnil. Reševalna družba je prepeljala Douška v bolnišnico, kjer je kmalu nato umrl.

Silne povodnji. V Nižnem Udinskem (pri Irkutsku na Ruskem) so grozni nalivi v zadnjih dneh napravili velikansko škodo. 500 hiš se nahaja pod vodo, 20 hiš je voda že pōdsula.

Osemnajstletni roparski morilec svoje lastne matere. V vasi Brätz na Brandenburgskem je napadel osemnajstletni pleskarski pomočnik Jožef Dewall svojo materno mater s sekuro, ji uropal večjo svoto denarja in pobegnil v Berlin, kjer ga je pa policija aretirala pri sorodnikih. Vdova mesarskega mojstra je bila v vednih skrbih za svojega izprijenega sina. Pred kratkim si je na svoje počestvo izposo-

dila 1900 mark. Sin je zahteval, da naj mu mati da denar, kar je pa odklonila in spravila denar pod blazino, da bi ga sin ne našel in ne vzel. Ko je pa mati še spala, se je priplazil nečloveški sin z mesarsko sekuro k postelji, v kateri je spala njegova mati. S sekuro je mater dvanajstkrat udaril po glavi in jo ubil. Ko so nečloveškega sina aretirali, ni bil nič skesan, marveč se je celo grdo norčeval iz uboge ubite matere.

Klub, v katerem se ne govori. V Londonu so ustanovili posebno originelen klub. Ta klub sestoji iz samih gluhonemih. Članov šteje nač 200, med temi je gospej 60. Klub ima krasne prostore v veliki palači. Tudi uslužbenci so gluhonemi. Pri električnih zvoncih imajo rudeče svetilke, ki se vžgo, kadar se kliče po zvoncih. Predsednik je gluhec Wilson, ki je užival v angleškem industrijskem svetu sloveče ime, ker njemu gre zahvala za grafično železniškega sistema okoli Smirne.

Alkohol, uničevalec družinskega življenja. Zares pretresljiva družinska tragedija se je dogodila v Odefurtu. Franc Litschmann, kotlarski paznik, je živel s svojo ženo v neslogi, ker je bila pijanka ter je zanemarjala svoja otroka in živela skrajno lakomiselno. Neko noč pride žena popolnoma pijana domov in je razgrajala tako, da mož ni mogel spati. Zjutraj, ko ga je čakalo 18urno šitovo delo, je šel seveda popolnoma izmučen na delo. Proti večeru ga je trudnost tako prevzela, da je zaspal v službi poleg parnega kotla. Paznik ga je videl, naznanil seveda tudi precej in Litschmann je moral zapustiti svojo službo. Ves obupan je šel domov in povedal ženi, da je odpuščen. Ta je pobrala možu denar in je šla z doma ter se vrnila še le pozno po noči, seveda zopet pijana. Mož je spal z otroci vso noč. Ko se je zjutraj prebudil, je spala njegova žena še vedno, ni je mogel zbuditi. Obup in jeza sta ga omamila tako, da je vzel sekuro in ženi preklal glavo. Bila je takoj mrtva. Litschmann je pokril truplo in šel na policijo, kjer je povedal svoje dejanje. Otroke so izročili družtvu za varstvo otrok.

Dolgovi modistke. Iz Berlina poročajo: Modistka Jeanette Löwy v Schönebergu je izvršila velike sleparijo in oškodovala več dam iz najbogatejše berlinske družbe za več nego 250.000 mark. Nato je pobegnila.

Stavka policistov. Iz Mako poročajo: Vsi mestni policisti so prišli k županu Rakosiju ter izjavili, da se odpovedo svoji službi, če se jim ne zvišajo plače. Najbrže bodo izročili orožništvu skrb za splošno varstvo.

Samega sebe operiral. Dr. Regnault, šef toulonske mornariške bolnišnice, je v soboto samega sebe operiral na desni nogi. Ko je v operacijski sobi vse potrebe pripravil, je začel z operacijo, ki je rajala poldrugo uro in se je tudi popolnoma posrečila.

Klovnova smrt. Iz Mako poročajo: V tukajšnjem cirkusu se je klovn vrgel na tla ter se napravil mrtvega. Ko se pa delj časa ni ganil, je občinstvo ploskalo. Ker se pa klovn vendar predolgo ni ganil, so prišli nastavljenici cirkusa ter ga hoteli vzbuditi. Klovn je bil pa res mrtev. Zadela ga je kap.

Neznana bolezen pri konjih. Iz Monakovega poročajo: Na Nižjem Bavarskem je izbruhnila pri konjih neka nova bolezen. Konj hoče neprenehoma spati. Konju se vname možganska opna. Bolezen je navadno smrtna.

Parnik „Olympic“ ponesrečil. Morski velikan „Olympic“, parnik velik kakor ponesrečeni „Titanic“, je zavezil na obrežje. Upati je, da ladijo le še rešijo. „Olympic“ je tudi lasti dr. White Star Line.

Skesan slepar. Iz Berlina poročajo: Bančni sluga Maks Haase, ki je poneveril 100.000 mark v škodo družbe American-Expres-Compagnie, ter pobegnil, se je sam ovadil policiji. Najprej je bil v Türpotzu, kjer mu je baje neka ženska ukradla 94 tisoč mark.

Revmatizem in voda. Splošno se priznava, da je revmatizem bolezen posebne vrste, ki je ne moremo na noben način primerjati z nalezljivimi boleznimi. Učenjak Dubois-Reymond, ki je bil na stara leta zelo revmatičen, in se je moral na palico opirati, da je prišel na kateder predavateljske dvorane, je revmatizem šaljivo imenoval tisto bolezen, ki veljajo zanjo pesnikove besede: „Kar si pridobil od svojih pradedov, pridobi, da imaš.“ Potemtakem bi bil revmatizem bolezen, ki jo podedujemo in ima svoj izvor v naši telesni konstituciji. Venčar je pa vprašanje, ali je ta domneva povsem resnična. V Parizu so to bolezen temeljito preiskali zdravniki, kemiki in geologi. Preiskave so dovedle do zaključka, da igra pri porajanju in razširjanju revmatizma veliko ulogo pitna voda. Duša teh preiskav je dr. Repin, ki je napravil mnogo dolgotrajnih poizkusov na živalih, da bi prišel do pravega spoznanja te bolezni. Pri liko za te poizkuse je dobil v kraju, kjer je protin nenavadno hudo mučil prebivalstvo. Učeni preiskovalec je žrtvoval na altarju znanosti ogromno množino podgan, da je spoznal učinek vode tistega kraja. In res je spoznal na živalih revmatične izpremembe, ako je dal podganam piti prekuhano vodo in sicer so bile izpremembe slabotnejše. Popolnoma pa so izostale izpremembe, ako so se solne sestavine v vodi razkrojile in se izločile. Poizkusi so torej dovedli do povsem jasnega zaključka, ki je tem pomembnejši, ker se vjema z rezultati sodobnih preizkovanj.

Direktorij za prihodnji teden v Lavant. škofiji.

- 15 Fer. 2. **S. Henrici** Imp. C. dupl. c. a. Invit. Hym. (m. 3. v.) et B. de Coi. Ant. Ps. et V. de Fer. rel. ppr. lo. Ad Laud. et Hor. oia. de Fer. a cap. de Coi. Or. ppr. M. iuxta Dir. Vesp. de seq. (ppr. lo.) com. praec. Ad Compl. (de Dom.) et per crastin. Hym. term. Iesu. qui natus.
- 16 Fer. 3. **Fest. B. M. V. de Monte Carmelo** dupl. mai. c. a. Off. ppr. Ad Laud. et Hor. Ps. de Dom. rel. ppr. lo. M. iuxta Dir. Ad Prim. V. Qui natus. In 2. Vesp. (ppr. lo.) com. seq. (Or. Deus, qui nos) Compl. de Dom.
- 17 Fer. 4. **S. Alexii** C. sem. c. a. Invit. Hym. et B. de Coi. Ant. Ps. et V. de Fer. rel. ppr. lo. Ad Laud. (Suffr.) et Hor. (ad Prim. Prec. I. lo.) oia. de Fer. a cap. de Coi. M. iuxta Dir. Vesp. (Ant. et Ps. de Fer. a cap.) de seq. (m. 3. v.) com. praec. et S. Symphorosae etc. Mm. Compl. de Fer.
- 18 Fer. 5. **S. Camilli de Lell.** C. dupl. c. a. oia. ut Fer. 2. et in Dir. not. etiam ad Laud. et Hor. In M. Gl. Vesp. (Ant. et Ps. de Fer.) a cap. de seq. (m. 3. v.) com. praec. Compl. de Fer.
- 19 Fer. 6. **S. Vincentii a Paulo** C. dupl. c. a. oia. ut heri not. M. iuxta Dir. Vesp. (Ant. et Ps. de Fer.) de seq. (Or. Indulgentiam) com. praec. Compl. de Fer.
- 20 Sabb. **S. Margaritae** V. M. dupl. mai. c. r. Invit. Hym. et B. de Coi. Ant. Ps. et V. de Sabb. rel. in P. L. Ad Laud. et Hor. oia. de Sabb. a cap. de Coi. M. iuxta Dir. Vesp. (oia. ut in Sabb., Ant. ad Magn. ppr. lo.) de seq. (Dom.) com. praec., S. Hieronymi Aemiliani C. (in Brev. 20. hui., h. a. simpl.) et S. Praxedis V. (Ant. e Laud.) Compl. de Sabb.
- 21 Dom. 8. p. Pent. de ea sem. c. vir. oia. de Dom. (ut in Psalt. et ppr. lo.) Com. (sine L.) S. Hieronymi Aemil. et S. Praxedis in L. (et Hor. oia. de Dom.) et M. (ppr.) Gl. Cr. — Vesp. de Dom. (ut in Psalt. et ppr. lo.) com. seq. (ppr. lo.) et S. Hieronymi Aemil. Compl. de Dom.

Hotel Trabesinger v Celovcu Velikovška cesta št. 5

se priporoča potnikom, ki prinočujejo v Celovcu. — Tukaj najdejo lepe in snažne sobe; izborna kuhinja, zjajamčeno pristna in dobra vina. Za zabavo služi keglijšče. — Po leti sediš na senčnatem vrtu. Veliko dvorišče za vozove in tri hlevi za konje. — V tem hotelu najdete vsak dan prijetno slovensko družbo. Velike dvorane za shode in veselice. Na kolodvoru pričakuje gostov domači omnibus. **Lojzka in Pepca Leon.**

Darila za birmo!

Točna postrežba. Dobro! Po ceni!

Velika zaloga ur, dragocenoosti, srebrnine in optičnih stvari po vsaki ceni. Vadi na obrabi! Ilustr. cenik zastav! Gramofone od 20 do 200 K. Niklasta remont.-ura K 8-60. Pristna srebrna ura 7-— Originalna omega ura 18-— Kuhinjska ura 4-— Budiljka, niklasta 3-— Poročni prstani 2-— Srebrne verižice 2-— — Večletna jamstva. **Nasl. Dietinger Theod. Fehrenbach** urar in očalar 447. Maribor, Gosposka ulica 26. Kapejska zbirnica in srebrn.

Somišljeniki — zahtevajte v gostilnah in trgovinah list „Straža“.

LEKARNARJA A. THIERRY-A-BALSAM

edino pristno z zeleno usmiljeno sestro kot varstv. znamko. Oblastno varovan. Vsako ponarejenje, posnemanje in prodaja kakoga drugega balsama s podobnimi znamkami se sodniško preganja in strogo kaznuje. — Nedosežnega uspeha pri vseh boleznih na dihalih, pri kašlju, hripavosti, žrelnem kataru, pri bolečinah v prsih, pri pljučnih boleznih, posebno pri astmi, pri želodčnih boleznih, pri vnetju jeter in vranice, pri slabem teku in slabi prebavi, pri zaprtju, pri zobobolu in ustnih boleznih, pri trganju po udih, pri opeklinah in in izpuščajih itd. 12/3 ali 6/1 ali 1 gr. specialne stekle. K 5-60. **Lekarnarja A. Thierry-a samo pristno centifolijsko mazilo** je zanesljivo in nagotovejšega učinka pri ranah, opeklinah, poskodbah, vnetjih, tvorih, odstranjuje vse tuje snovi iz telesa in radi tega dostikrat na pravi operaciji nepotrebno. Zdravilnega učinka tudi pri starih ranah i. t. d. 2 dozi staneta 3-60 K. **Nareči se: Lekarna k angelju varihu, ADOLF THIERRY v PREGRADI pri BOGATCU.** Dobi se v vseh lekarnah in sicer v Mariboru v lekarni W. A. König.

Le pristna s to le 61

varstveno znamko **Röslers-jeva voda za zobe** je najboljša za zobe. Dobi se povsod. **Steklenica 72 h.**

Kdor hoče, da imajo njegovi inserati vspeh, inserira v »Straži«!

Izobražena, slovenska, kršćanska obitelj sprejme jeseni majhnega **dijaka** v popolno vskrbo. — Naslov v upravnistvu. 159

Dijaki se sprejmejo na hrano in stanovanje pri g. Mariji Koser, notarjevi vdovi v Gosposki ulici št 50 v Mariboru nasproti gimnazije.

Volneno za ženske in sušno za moške obleke zadnje mode razpošilja najceneje **Jugoslovanska razpošiljalna R. Stermecki v Celju št. 301.** Vzorca na zahtevo poštnine prosto.

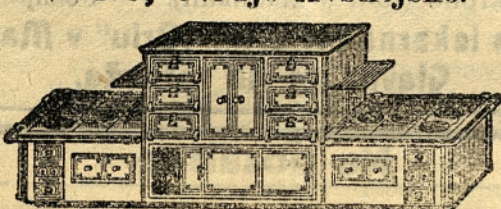
Zdravilišče TOPLICE na Kranjskem belokrajnska železnična postaja **Straža-Toplice.**

Akratotherme 36° C; zdravi se z kopalni in z pitjem vode; izredno uspešno proti protinu, revmatizmu, ischias, nevralgiji, raznim ženskim boleznim. Velik kopalni basen, posebne kopeli in močvirne kopeli: Jako udobno opremljene tujske, igralne in družabne sobe. Zdravo podnebje. Gozdната okolica. Dobra in vredna restavracija. 184. Sezona od 1. majnika do 1. oktobra. Prospekti in navodila se dobijo brezplačno pri upraviteljstvu kopalnišča

Mizarska delavnica s stroji A. Vihar & N. Novak

Koroška ceste 53 **Maribor** Heugasse 2 in 4 se priporočata v izdelovanje vseh v to stroko spadajočih mizarskih del, kakor: za stavbe hiš, pohištvo za stanovanja, stole, cerkve, prodajalne in pisarne; izdelujeta portale in prevzameta vsakovrstna popravila. — Strogo solidna, najcenejša in hitra postrežba.

Tovarna za peči H. KOLOSEUS Wels, Gornje Avstrijsko.

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa, emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele, restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s plinom in peči na plin, trpežne irske peči. Dobe se v vsaki trgovini, kjer ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj Originalni Koloseus-štedilniki in manj vredni izdelki naj se vračajo. Ceniki zastoj.

Varstvo proti požarom!

Ako hočete mirno spati, križite strehe z **asbestnim škripljem** **ZENIT** ki je štirikrat lažji od opeke, zelo ličen, trpežen in ne drag. **ZAJEC & HORN, betonsko podjetje Ljubljana.**

Na debele! Veletrgovina s papirjem. Na drobno!

Goričar & Leskovšek Celje : Graška ulica šte. 7. **Zvezna trgovina (Goričar & Leskovšek)** Celje, Rotovška ulica šte. 2.

Tovarniška zaloga vsakovrstnega papirja :: pisalnih in risalnih potrebščin. :: Lastna zaloga šolskih zvezkov, risank, risalnih skladov ter vseh tiskovin za urade.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru

registrovana zadruga z neomejeno zavezo. **Stolna ulica šte. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).**

- Hranilne vloge** se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4 1/2%, proti tri mesečni odpovedi po 4 3/4%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsacega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne hranilne položnice na razpolago (šek konto 97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.
- Posojila se dajejo** le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 5%, na vknjižbo sploh po 5 1/4%, na vknjižbo in poroštvo po 5 3/4% in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povratne gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 K. Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača koleke.
- Uradne ure** so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. ure dopold. in vsako soboto od 8. do 12. ure dopoldne, izvemši praznike. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.
- Pojasnila se dajejo** in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8. do 12. uri dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Katoličani! Slovenci!

H kateremu krojaču se naj obrnemo?

Jos. Macuh
Maribor, Stolna ulica 5
nasproti Ljudski posojilnici.

Priporoča se preč. duhovščini in sl. občinstvu za obilen obisk; osobito se priporoča vsem cenjenim odsekom „Orla“ za nabavo kompletnih krojev, kot čepic, bluzk itd. za javne nastope in prireditve. Imam nadalje veliko zalogo črnega- in modnega blaga, iz solidnih tovarn.

Cene nizke! Delo solidno in vestno!
Postrežba točna!

Ni treba si glavo tretji!

Najboljše špecerijsko blago,
zanesljiva kaljiva vsakovrstna
semena

voščenih in drugih vrst sveč,
dobivate zajamčeno solidne postrežbe pri
staroznani tvrdki

Milan Hočevar Celje
tik farne cerkve.

Samozaupnost in krepkopolnost

označita zdravega človeka, medtem ko bolnega upiha najmanjši telesni in duševni napor.

Če čutite, da vaše zdravje ni povsem povoljno, če trpite na protinu, bolečinah v križu, če tožite o glavobolu, o slabem spanju in o motenju v prebavi, tedaj rabite elektriko in dosegli boste presenetljive vspehe.

O zdravljenju potom elektrike smo izdali zanimivo, krasno izdelano, 64 strani obsegajočo, obširno in znanstveno knjigo, katero

brez zastonj in pošt-nine prosto brez vsake obveznosti dopošljeno. (Za ženske posebna izdaja.)

Obiščite nas, Vam pošljemo brezplačno način našega zdravljenja, ki vam v originalu predočujejo veliko tisočev zahvalnih pisem

„Elektro Vitalizer“, zdravilni zavod, Budimpešta VI., Theresienring st. 7, Mezzanin 174

Liniment mazilo,

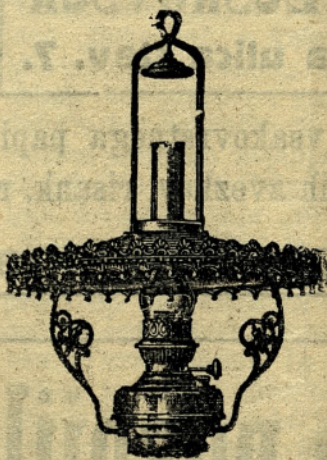
najboljše sredstvo, če si hočeš odstraniti potenje nog. Cena 3 krone (tudi v znamkah). — Pošilja franko. Mestna lekarna pri c. kr. „Orlu“ v Mariboru Glavni trg tik rotovža. 181

Ne pozabite

Volno, sukno (štofe), cajge, modno perilno blago, preproge, odeje, koce, platno in vse manufakturno blago kupite najbolje in najceneje v domači trgovini

M. E. Šepec,
Maribor.

Grajski trg. 1086a Burgplatz.

Edina štajerska narodna steklarska trgovina

Franc Strupi, Celje
Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe.

Prevzete vse steklavskih del pri cerkvah in priv. stavbah.

Najsolidnejša in točna postrežba.

Velečastito dahovščino in gospode bogoslovce opozarjam na bogato zalogo

pohištva lastnega izdelka.

Produktivna zadruga mizarskih mojstrov

Maribor, Grajski trg števil. 2.

Krompir, rumeni, rožni in beli, fižol, oves, domačo deteljo, lucerno, čebulček, krmilno peso, korenje, sploh vsa vrtna in poljska semena, zanesljive kakovosti, najboljše vrste se dobijo v

Veletrgovina s špecerijo in z deželnimi pridelki

Anton Kolenc Celje

Graška ulica št. 22.

Na debelo! Na drobno! Istotam se kupi vsaka množina želoda in deteljnega semena domače detelje.

Srečke v korist Slov. Straži

prineso obmejnim Slovincem pomoč, naročnikom v srečnem slučaju bogastvo. Nihče naj ne zamudi žrebanja furških srečk dne 1. avgusta 1912 pri katerem bo vzdignjen glavni dobiček čistih 400.000 zlatih frankov. Vsak naročnik dobi eno srečko v korist revnim otrokom z glavnim dobitkom v vrednosti 5000 kron zastonj. — Pojasnila daje za Slovenko Stražo g. Valentin Urbančič, Ljubljana. 153

Stavbeni in umetni ključavničar oblast. koncesioniran vodovodni inštalater

Ivan Rebek, Celje
Poljska ulica št. 14.

Se priporoča za drugam, občinam, korporacijam in zasebnikom za cenjena naročila, namreč za navadne, kakor tudi umetno izdelane železne ograje, kakor tudi vrata, bodisi za vrte, dvorišča, cerkve, grobova itd., štedilna ognjišča vseh sistemov za zasebnike, gostilne ali zavode. Prevzamem napeljavo vodovodov iz studencev, vošnjakov s hidravličnimi vištri. Izdelujem vsake vrste tehnične, tudi premostne (Brückenwagen), prevzamem iste kakor tudi uteže v popravilo. Napeljujem strelovode ter prevzamem sploh vsa v mojo stroko spadajoča dela in izvršujem ista točno in solidno, vse po zmernih cenah.

Slikar in pleskar

Prevzamem vsa dela dekoracijske, slikarske in pleskarske struke, katera izvršujem vestno in po najnižjih cenah.

Mihael Dobravc v Celju
Gospodska ulica 5.

Svoji k svojim!

Priporoča se največja in najcenejša svetovna pripoznana slovenska trgovina

Rafael Salmič
v Celju, Narodni dom.

Ogromna zaloga vsakovrstnih pravih švicarskih ur, slatnine srebrnize in optičnih predmetov.

Najnižje cene! Postrežba točna! Mali dobiček! Dobro ime!

Razpošiljarje blaga po vseh delih sveta. Vsak Slovenec zahteva moj novi veliki cenik, katerega dob zastonj in poštine prosto. Ni tisoče zahvalnih pisem tem prejel vsled dobre in postene postrežbe.

Podružnica Ljubljanske

Kreditne Banke

v Celju.

Centrala: Ljubljana. Podružnice: Splet, Celovec, Trst, Sarajevo, Gorica.

Delniški kapital: 8 milijon kron.

Rezervni zaklad čez K 800.000 obrestuje

vloge na vložne knjižice po

od dne vloge do dne dviga.

Renf. davek plačuje banka iz svojega.

4 1 0 / 2 0

čistih